au

arkkitehtiuutiset

4 • 2020

Aina enemmän kuin katto

BMI ORMAX

Me uskomme, että katto taipuu entistä monipuolisempaan käyttöön, esteettisistä vaatimuksista tinkimättä. Kokonaisratkaisujemme ansiosta katto voi olla tänä päivänä mitä tahansa - kattoon sulautuva energiatehdas tai vehreä oleskelutila. Olemme apunasi silloin kun haluat katon olevan enemmän kuin katto.

Löydä tuotteet, joihin luotat: bmigroup.com/fi

#enemmänkuinkatto

HENNA HELANDER
SAFAn puheenjohtaja

> Kriisissä on myös mahdollisuus.

Arkkitehti kriisissä?

Arkkitehtina olo on täynnä ristiriitaisuuksia. Meidät opetetaan ajattelemaan satojen vuosien aikajänteellä, kestääkö rakennus tulevia käyttötarkoituksia, taipuuko kaupungin rakenne jatkuvaan kasvuun, miten kehitämme hiipuvia alueita mutta säilytämme paikan identiteetin. Samalla joudumme perustelemaan asioita lyhytjänteisen rakentamisen ehdoilla, ensimmäisen käyttäjän tarpeilla, ja säästämään kestämättömistä paikoista ylläpidon haitaksi.

Olemme niin tottuneita tähän, että tuskin huomaamme asiaa, saati kyseenalaistamme sitä. Kannamme raskasta vastuuta, jota meiltä harvoin odotetaan ja josta meitä vielä harvemmin palkitaan. Haluamme tehdä eettisesti, sosiaalisesti, kulttuurisesti, teknisesti ja kaupunkikuvallisesti kestävää arkkitehtuuria järkevin kustannuksin, mutta meiltä tilataan lähinnä nopeaa ja virheetöntä perustuotantoa, joka täyttää tilaajan ja viranomaisten minimivaatimukset.

Ensi syksystä tulee erilainen. Suomi on erilainen, työtavat ovat erilaiset, kysyntä on erilaista, me olemme erilaisia. Kukaan ei vielä tiedä, millaiseksi maailma muuttuu, mutta varmaa on, että monet hiljaiset trendit ovat äänekkäitä, pääomat keskittyvät, digitalisoituminen on ottanut harppauksen – ja Suomi on lamassa.

Edellisessä lamassa aloitin arkkitehtuuriopintoni. Pankki ei ensin myöntänyt minulle valtion takaamaa opintolainaa, koska arkkitehdit valmistuivat työttömiksi. Lopulta sain lainaa 15,75 prosentin korolla. Suomessa ei ollut töitä, joten suuntasin ulkomaille. Sukupolvestani tuli kansainvälisimpiä arkkitehtipolvia.

Tämän vuoden alussa arkkitehtien työttömyysprosentti oli nolla ja lainojen korot nollassa. Se, mitä nyt koemme, on aaltoliikkeen pohja. Voi jopa olla, että tällä kertaa elvytystoimet kohdistuvat rakentamiseen eivätkä arkkitehdit joudu ottamaan vastaan suurinta iskua. Tämän puolesta SAFAkin tekee töitä ensi kuukaudet.

Kriisissä on myös mahdollisuus. Voimme kääntää heikkoutemme koko yhteiskuntamme voitoksi, voimme olla tekemässä parempaa maailmaa, kestävämpää ja kauniimpaa, uudella tavalla käytettävää.

Malmö on kuuluisa kaupunki, eikä vain iloisista asioista vaan myös pitkälle menneestä segregaatio-ongelmasta, kortteleista, joihin poliisit eivät halua mennä, lähiöistä, joita kantaväestö karttelee. Silti oli riemullista keskustella muutama vuosi sitten Malmön kaupunkisuunnittelujohtajan, arkkitehti **Christer Larssonin** kanssa. Hän kertoi, että Malmössä asuu ihmisiä 171 eri maasta. Koska maailmassa on noin 193 eri valtiota, Malmöhön tarvittiin enää runsaat 20 ihmistä ja siellä olisi koko maailma! Koska kyse oli ruotsalaisista, he miettivät heti, miten tämän voisi kaupallistaa. He mainostivat, että heillä on Malmössä koko maailma, tulkaa testaamaan – jos se toimii Malmössä, se toimii muuallakin.

Miksi tämä tarina on tärkeä? Ei siksi, että se olisi ollut merkittävin asia, mitä Malmö on tehnyt tasapainoisen kaupunkisuunnittelun eteen, vaan siksi, että me tarvitsemme tarinoita ja uusia näkökulmia. Ja myös siksi, että tarina luo toivoa. Tarinassa maahanmuuttajilla oli itseisarvo, ja he olivat tärkeä osa Malmön tulevaisuutta.

Akuutin kriisin ohessa meillä on pitkäkestoinen ilmastonmuutoskriisi. Kriisi antaa meille mahdollisuuden muuttaa toimintatapoja. Mahdollisesti tapahtuu merkittävä uusjako, jossa meidän tulee olla aktiivisia ja vastuullisia. Arkkitehtien yhteinen missio paremman elinympäristön puolesta odottaa päivittämistä 2020-luvulle.

Oma yrittäjä-suunnittelijaurani päättyi vuoden 2008 lamaan. Olen kokenut sekä lomautuksen että irtisanomisen, elämän erilaiset, epävarmat ajat. Myötäelän teidän kaikkien kanssa ja toivon teille kaikille jaksamista, toivoa ja voimia. Yhdessä me selviämme.

UUTUUS

GEBERIT

GEBERIT XENO²

VASTAKOHTIEN **DESIGN**

DESIGN MEETS FUNCTION

Geberit Xeno² -design-mallisto on synonyymi minimalistiselle arkkitehtoniselle muotoilulle. Selkeän geometriset ulkolinjat – sisäpuolella pehmeät, luonnolliset muodot. Tästä yhdistelmästä syntyy yllättäviä lopputuloksia, jotka miellyttävät silmää ja joita on ilo käyttää. Geberit Xeno² on täydellisesti koordinoitu tuotevalikoima, joka koostuu älykkäistä, tarkkaan harkituista ja identtisen muotokielen omaavista elementeistä. Vastakohtien design, harmonisesti yhdessä.

→ geberit.fi/xeno2

au 4 | 2020

3 Pääkirjoitus
Arkkitehti kriisissä?
Henna Helander

6 Haastattelu
Kehittäminen ja ratkaisut ovat ministeriötyön majakoita
Matti Vatilo

10 Asuminen
”Rakennusvalvonta ei tee mitään”
Ulla Vahtera

12 Ympäristö
Hiilijalanjälki on tulossa rakentamisen ohjaukseen
Pekka Hänninen

16 Arviot
16 **Tuhon jälkeen**
Ella Müller
18 **Puutarhoja kaikille aisteille**
Tarja Nurmi
20 **Tuhansien tekstiilien tekijä**
Esa Laaksonen

22 Maailmalla
Noteerattua uutta arkkitehtuuria Berliinissä
Tarja Nurmi

26 Kolumni
Kriisitunnelmia asuttavuudesta
Katja Maununaho

28 Europan
Europan 16 -kilpailun kohdehaku on käynnissä

30 Kilpailut
Kevät koittaa Lapinlahden sairaala-alueelle

32 Ammatissa
Vanhojen rakennusten puolestapuhuja
Taavi Lindfors

34 Jäsenille
Arkkitehtien palkkojen kannustavuudessa on parannettavaa

38 Opiskelijat
Toimeentulo on opiskelijoiden tärkein syy työssäkäyntiin
Emma Savela

46 MARK
Kaupunkiympäristö ja sesonkiasuminen saarilla
Vilja Larjosto

Kansikuva

As Oy Helsingin Jätkäsaaren Atrium, v. 2019, Arkkitehtitoimisto Heikki Viiri Oy. Kuva Mika Huisman.

HARRI HAKASTE

> Rakennetun ympäristön osasto on ratkaisuhakuinen yhteistyön rakentaja.

Kehittäminen ja ratkaisut ovat ministeriötyön majakoita

Teppo Lehtinen nimitettiin helmikuussa ympäristöministeriön rakennetun ympäristön osaston (RYMO) uudeksi ylijohtajaksi.

RYMOn ylin johto vaihtui helmikuun alussa, kun osastoa pitkään johtanut DI **Helena Säteri** jäi eläkkeelle. Uudeksi ylijohtajaksi nimitettiin osaston Rakennukset ja rakentaminen -yksikön päällikkö, TkL **Teppo Lehtinen**. RYMOn toimiala kattaa myös Alueet ja yhdyskunnat- sekä Lähiympäristö ja asuminen -yksiköt ja on henkilömäärältään ympäristöministeriön suurin. On aika ottaa selvää, millaisin ajatuksin rakennetun ympäristön laajaa toimialaa seuraavat vuodet luotsataan.

Kerro taustastasi, mikä sai sinut valitsemaan ministeriöuran?

– Minulla on taustaa sekä maaseudulta että kaupungista. Varhaisen nuoruuden vietin Stadissa. Toisaalta vietin kesiä isän kotipuolessa Taivassalossa, missä opin nauttimaan merestä ja luonnosta. Tuolloin syntyi kiinnostus historiaan, jota vanhassa Töfsalan kunnassa riittää. Olin kolmevuotias, kun sinne rakennettiin nykyisinkin käytössäni oleva männyn sydänpuusta käsin veistetty hirsimökki. Olen yhdistänyt nämä kaksi asiaa siten, että asun perheeni kanssa rakentamassamme talossa Kirkkonummella metsän keskellä, kävelymatkan päässä kyläkeskustasta sekä bussi- ja junayhteyksistä.

Siirryin ministeriöön, kun olin jo vuosia toiminut tutkijana ja erikoistutkijana lukuisissa hankkeissa. Ympäristöministeriön tarjoamat kehittämistehtävät ja näköala rakentamisen ohjaukseen ympäristökontekstissa kiinnostivat. Vaimo minut sai hakemaan tehtävää – huomasi varmaan muutoksen tarpeen.

Millaisista työasioista innostut, mitkä harmittavat?

– Olen kehityshakuinen ja mielelläni mukana yhteiskuntaa hyödyttävissä hankkeissa. Kehittämistoiminta on toisaalta jatkuvaa prosessia, jossa tulee ottaa herkästi huomioon, miten ja millä aikataululla asiat viedään käytäntöön. Tarvitaan siis myös ratkaisukykyä. Nyky-yhteiskuntaan kuuluu laaja vuorovaikutus ja avoin keskustelu – nämä ovat myös osa kehitystä itseään.

Mikä sitten harmittaa? Aika harvoin mikään, mutta räikeästi perusteettomat tai tarkoitushakuiset väitteet joskus kyllä nostattavat kulmia. Niitä tulee kuitenkin onneksi hyvin harvoin vastaan.

Poliittisessa retoriikassa korostetaan, että päätöksenteon pitää perustua tutkittuun tietoon. Näkyykö se riittävästi rakentamista koskevissa poliittisissa linjauksissa?

– Poliittisilla päättäjillä on oltava käytössään tutkittua tietoa oikea-aikaisesti. Sen pohjaksi tarvitaan pitkäjänteistä tutkimustoimintaa keskeisillä osa-alueilla. Tässä suhteessa rakentamisen maailma ei ole vahvimmillaan. Tieteellistä tutkimusta on niukasti. Tutkimusryhmiä, joissa on oppimisen ja tutkimustyön eri vaiheissa olevia ihmisiä, on hyvin vähän. Rakentamista ei ole myöskään pidetty strategisesti merkittävänä tutkimusalueena.

Ympäristöministeriön tutkimusmäärärahat ovat pienentyneet tällä vuosikymmenellä noin 90 prosenttia. Nykyisillä hankerahoilla voidaan tilata selvityksiä päätöksenteon tueksi lähinnä olemassa olevan osaamisen perusteella. Uusi valtioneuvoston strategisen tutkimuksen rahoitusinstrumentti on onneksi hiukan korjannut asetelmaa. Tilanne ei ole akuutisti ongelmallinen, mutta kehityssuunta erityisesti perinteisten tekniikoiden alueella voi osoittautua hankalaksi. ▶

> Suomessa energia-asioissa on tehty pitkään hyvää työtä, joka myös näkyy mitattuina tuloksina.

Sanotaan, että arkkitehdit ja insinöörit eivät aina oikein ymmärrä toistensa kieltä. Onko tämä menneen maailman stereotypia vai edelleen haaste?

– Ei tämä ole vain näiden kahden ammattikunnan kysymys eikä myöskään kategorinen. Olen töissäni ollut tekemisissä hyvin erilaisten koulutustaustojen kanssa, ja kyllä opintoihin liittyvällä monivuotisella ajattelutavan kehittämisellä on merkitystä myös siinä, miten asioista kommunikoidaan ja miten asioita käsitellään. Halu aitoon yhteistyöhön ja keskusteluun luo hyvän pohjan kaikelle. Siinä opitaan toisilta, millä on merkitystä myös töiden onnistumiselle ja osaamisen kehittymiselle.

Mitä mieltä olet rakennetun ympäristön ministeriöstä, jota säännöllisin väliajoin ehdotetaan hallinnonalojen välisten kitkojen poistajaksi?

– Usein ajatellaan, että organisaatiorakenne yksin ratkaisee asiat. Nykymaailman kysymykset ovat kuitenkin luonteeltaan monialaisia ja usein myös aika ilkeitä, eli helppoja ratkaisuja ei ole. Monialaisiin kysymyksiin voidaan parhaiten vastata adaptiivisesti yhteistyörakenteilla ja kulloisenkin asian edellyttämällä kokoonpanolla. Rakennetun ympäristön osasto asiantuntijoineen on osaltaan ratkaisuhakuinen yhteistyön rakentaja.

Tunnet hyvin EU:n energia- ja ilmastotavoitteet. Mitkä ovat rakennusalan tärkeimmät keinot edistää niiden toteutumista? Mikä on ollut Suomen panos?

– EU:ssa nähdään edelleen keskeisenä periaatteena ”energiatehokkuus ensin”. EU:n laaja Green Deal -hanke painottaa rakentamisessa ”renovation wave” -osiota, jossa fokus on olemassa olevan rakennuskannan kehittämisessä. Luonteeltaan uudeksi asiaksi voi sanoa kiertotaloutta. Suomen puheenjohtajuuskaudella laadittiin Suomen aloitteesta yhteiset neuvoston päätelmät, jotka jäsenmaat yksimielisesti hyväksyivät.

Suomessa energia-asioissa on tehty pitkään hyvää työtä, joka myös näkyy mitattuina tuloksina. Paraikaa on valmistumassa uusi kansallinen pidemmän aikavälin korjausstrategia. Kiertotalous on rakentamisessa vielä aluillaan ja tarkoittaa kulttuurisia ja liiketoiminnallisia muutoksia kaikilla alan osasektoreilla. Suomi on edistänyt ylipäänsä kestävää rakentamista. Olemme jo vuosia sitten alkaneet kehittää elinkaaren aikaisen hiilijalanjäljen huomioon ottamista energia-asioiden rinnalla. Teemme nyt aktiivista yhteistyötä myös Pohjoismaiden kesken. Viime syksynä Pohjoismaiden rakentamisesta vastaavat ministerit allekirjoittivat Suomen aloitteesta yhteisen deklaraation, joka sisältää muun muassa kiertotalouden edistämisen.

Miten Suomi asemoituu EU:n hiilineutraaliuskartalla?

– Euroopan parlamentti vaati maaliskuussa 2019 kunnianhimoisempia päästövähennystavoitteita vuodelle 2030, jotta hiilineutraalius voidaan saavuttaa vuoteen 2050 mennessä. Tällä hetkellä kolme Euroopan maata on asettanut tavoitteen ilmastoneutraaliudesta lakiin. Ruotsi tavoittelee nollapäästöjä vuoteen 2045 mennessä, Ranska sekä EU:sta lähtenyt Britannia vuoteen 2050 mennessä.

Suomessa ilmastolain uudistus on käynnissä, mutta hallitusohjelma tähtää hiilineutraaliuteen vuonna 2035 nopeuttamalla päästövähennystoimia ja vahvistamalla hiilinieluja. Suomen tavoite on siis korkealla. Suomi on myös EU:n taakanjakosektorilla luokiteltu maaksi, jolla on mahdollisuus toteuttaa merkittäviä päästövähennyksiä.

Ympäristöministeriö on viime vuosina ollut vahvasti mukana kiinteistö- ja rakennusalan digitalisaation kehittämisessä. Miltä tilanne näyttää 2020-luvulla?

– Tilanne vaikuttaa nyt todella lupaavalta niin hallinnon kuin toimialan osalta. Hyvin menneen Kira-Digin jälkeen KiraHub on käynnistänyt toimintansa tarmokkaasti. Hallitusohjelma sisältää valtakunnallisen rakennetun ympäristön tietoalustan laadinnan, ja työhön on varattu myös rahoitusta. Paraikaa on käynnissä valtiovarainministeriön johdolla työryhmä, jossa selvitetään tarvittavat asiat toteutuksen aloittamiseen. Ympäristöministeriö on lähestynyt monia sidosryhmiä ennakkoon, ja näissä tilaisuuksissa kaikki ovat peukuttaneet kira-alan digitalisaation eteenpäin viemistä. Digitalisaatio on mukana myös MRL:n uudistustyössä.

MELICA HELLEN

Uutena ylijohtajana vastaat meneillään olevan maankäyttö- ja rakennuslain uudistuksen maaliin saattamisesta. Miltä tilanne näyttää, ja mitkä ovat isoimmat sudenkuopat?

– Takana on jo laaja taustavalmistelujakso, josta nyt on lähdetty kohti osamoduulien pykäläkohtaisia muotoiluja. Hallituksen esitys on tarkoitus saada valmiiksi syysistuntokaudella 2021. Tämä saattaa kuulostaa siltä, että aikaa olisi hyvinkin, mutta tosiasiassa olemme nyt erittäin tiiviin valmistelun vaiheessa, jotta pykäläkokonaisuuksia voidaan syksyllä 2020 käydä läpi lakiuudistusta johtavassa työryhmässä.

Näin laajassa hankkeessa valmistelun kannalta kriittinen vaihe tulee olemaan lain eri osakokonaisuuksien yhteensovittaminen. Oman haasteensa tuo paitsi keskeisten rajapintalakien määrä myös eräiden keskeisten lakien samanaikainen uudistaminen.

Parhaillaan uudistetaan kansallista arkkitehtuuripolitiikkaa opetus- ja kulttuuriministeriön ja ympäristöministeriön vetämänä. Millaisia kärkitavoitteita uudella arkkitehtuuripoliittisella ohjelmalla voisi olla?

– Ensimmäisellä arkkitehtuuripoliittisella ohjelmalla tuettiin vuonna 2000 voimaan tulleen maankäyttö- ja rakennuslakiuudistuksen keskeisiä tavoitteita. Nyt kun olemme jälleen uudistamassa lakia, voisi yksi perspektiivi olla tulevaisuuden tarpeet, samalla kun haetaan konkreettisia toimenpiteitä rakennetun ympäristön ja rakennusten laadun kehittämiseksi.

Vähähiilinen rakentaminen ja kiertotalous ovat tällä hetkellä kehitysvaiheessa, ja ohjelmalla voitaisiin antaa niille merkittävää konkretiaa. Valtakunnallista rakennetun ympäristön tietoalustaa ollaan lähdössä rakentamaan. Rohkeasti voisi katsoa myös seuraavan sukupolven tarpeisiin ja elintapoihin. Millaisia uusia, yhteisöllisiä ja viihtyisiä ratkaisuja asuinympäristöissä pitäisi saada aikaan?

Millainen arkkitehtuuri tai rakennettu ympäristö sinua sykähdyttää?

– Ympäristönsä kanssa tasapainossa oleva rakennettu ympäristö tai rakennus/rakenne on sykähdyttänyt. Muistan esimerkiksi aina, kun 80-luvulla näin ensi kertaa San Franciscon ja sen monet sillat. Toisaalta perinteinen suomalainen maalaismaisema rakennuksineen ja hoidettuine peltoalueineen voi olla hyvin kaunis. Rakennusten osalta olen niitä, jotka pitävät jugendista. Sisätilojen suhteen saatan pitää hyvinkin moderneista ratkaisuista.

Matti Vatilo

> Halu aitoon yhteistyöhön ja keskusteluun luo hyvän pohjan kaikelle.

KUKA?

- Teppo Lehtinen, 55, syntynyt Helsingissä, asuu Kirkkonummella.
- Opiskellut diplomi-insinöörin (1989) ja tekniikan lisensiaatin (1997) tutkinnot sekä johtamisen erikoisammattitutkinnon (2013). Lisensiaattityö sai Oskari Vilamon palkinnon.
- Toimi tutkijana TKK:ssa rakennusfysiikan alueella.
- Toiminut ympäristöministeriössä asiantuntija- ja esimiestehtävissä vuodesta 2002.
- Aloittanut ympäristöministeriön rakennetun ympäristön osaston ylijohtajana helmikuussa 2020.
- Toimii mm. MRL-uudistusta valmistelevan työryhmän puheenjohtajana.

”Rakennusvalvonta ei tee mitään”

Asuminen-palstalla kuullaan tällä kertaa rakennusvalvonnan näkökulma asuntotuotantoon, rooleihin ja vastuisiin.

Asuntotuotanto näyttäytyy rakennusvalvonnalle karusti sanottuna massatuotantona. Asuntoratkaisut toistuvat, eikä niiden asuttavuus mahdollista vaihtoehtoja. Asuntojen keskikoko on pieni. Porrashuoneiden määrä on minimissä, minkä takia porrashuoneet ovat pitkiä, 150 senttiä leveitä käytäviä. Sisätilat kauttaaltaan ovat varsin ankeaa asuinympäristöä.

Poikkeuksia on, mutta niiden määrä on marginaalinen. Helsingin kaupungin Kehittyvä kerrostalo -projekti (KEKE) on pyrkinyt lisäämään houkuttavuutta kerrostaloasumiseen. Aikanaan tehdyn perusteellisen esityön jälkeen hankkeita on seulottu jo usean vuoden ajan. Harmillisen usein ehdotukset painottuvat teknisiin ratkaisuihin. Liian vähän on esitetty merkittävää kehittämistä itse asumiseen. Niinpä vastikään Kalasatamaan valmistunut Urbaanit lapsiperheet -hanke on syytä ottaa ilolla vastaan.

Vihreistä vihrein -hanke on Kehittyvä kerrostalo -projektin tunnetuimpia toteutuksia. Hanke todistaa, että monipuolisesti paneutuneella suunnittelulla syntyy sekä elämyksellistä että edullista asuinympäristöä. Pääsuunnittelu: Pia Ilonen.

PYRY KANTONEN

Asuinhuoneistojen muunneltavuus asuntojakauman suhteen on idea, jota toistuvasti tarjotaan myös KEKE-hankkeeksi – usein ideakavalkadin yhtenä osana. Hankkeiden edistyttyä idea on pääosin liudentunut esimerkiksi yhtiöjärjestykseen liittyvin verukkein. Kiinnostavaa olisikin päästä myötävaikuttajaksi hankkeeseen, jossa osoitetaan, kuinka muunneltavuus toteutetaan loppuun saakka oikeasti asumisen dynaamiseksi elementiksi.

Karuimmillaan rakennusvalvonnalle esitetään huoneistojen yhdistettävyyttä ratkaisuna, jolla saavutetaan säädetty huoneistojakauma. Ratkaisut ovat rimanalituksia; asuinhuoneistojen väliseinään esitetään aukkoa. Jos kontrolli ei osu kohdalle, haetaan ja onnistutaan saamaan maankäyttö- ja rakennuslain 126 §:n mukainen toimenpidelupa asuinhuoneistojen jakamiselle. Aukko ummistetaan ja asunnot muuttuvat hakijalle mieluisiksi.

Juuri kummempia eivät periaatteessa ole *au:n* numerossa 2/2020 esitetyt, sinänsä eloisat pohjaratkaisut – esitetään kaksi toisiinsa yhdistettävää asuntoa, joista toinen saa käsitteen ”sivuasunto”. Sivuasunnolla ei ole säädöstason määritelmää, ja asiassa on paikkakuntakohtaisia tulkintaeroja. Käytännössä sivuasunnoksi on voitu määrittää asuintila, joka ei täytä säädöksissä asuinhuoneistolle asetettuja vaatimuksia. Sivuasunto on osa asuinhuoneistoa. Omaa osoitetta se ei voi saada. Ellei näin ole, on kyseessä asuinhuoneisto.

Surullisimmat asuntoratkaisut esitetään yksityisomistuksessa olevien rakennusten käyttötarkoitusten muutoksissa. Toimistorakennuksiin esitetään sijoitettavaksi pelkästään pienimpiä mahdollisia yksiöitä. Diversiteetin peräänkuuluttaminen jää rakennusvalvonnan kontolle. Joskus jossain määrin onnistutaan.

Asuntojen tolkullisen koon toteutukseen tarvitaan keinoja. Tontinluovutusehdot ovat toimiva ja hyvin ajassa kiinni oleva apu. Myös asemakaavamääräykset velvoittavat, joskin lievänä ongelmana on jäykkyys – ne eivät pysy mukana kehityksessä. Ilman mitään legitiimiä sääntelyä saatetaan olla ongelmissa.

> Rakennushankkeisiin ryhtyvät perustelevat triviaaleja pienasuntoja kysynnällä. Perustelu ontuu.

Rakennushankkeisiin ryhtyvät perustelevat triviaaleja pienasuntoja kysynnällä. Perustelu ontuu. Kysyntää suuremmille asunnoille on, jos hinta on oikea. Tähän rakennusvalvonta taas ei voi vedota. Kun hakijaa ei asuttavuus kiinnosta, tuntuukin, että pienasuntoja ei kohdenneta asukkaille vaan kasvottomille sijoittajille. Tätä asuntomassaa riittää – ja kysyntää myös. Asia ruokkii itseään.

Täydellisten floppien kohdalla syyllistetään nimenomaan rakennusvalvontaa. Se on helppoa ja osin aiheellistakin. Tosiasia on myös se, että yksittäisen rakennustarkastajan liikkumavara on ohut rakennushankkeeseen ryhtyvän taloudellisten argumenttien edessä. Toimintakykyinen kaupunkikuvaneuvottelukunta auttoi tässäkin.

Helsingissä tehtiin aikanaan poliittinen päätös, jonka mukaan uusien asuntojen keskipinta-alavaatimuksen tulisi pääsääntöisesti olla vähintään 75 neliömetriä kerrosalalla mitattuna. Maankäytön ja asumisen ohjelman yhteydessä valtuusto muutti 13.2.2008 päätöstänsä vuokra-asuntojen kohdalla. Vaikka selkeästi ilmaistu päätös rajoittui koskemaan kaupungin maalla olevia hankkeita ja asemakaavoitusta, saattoi yhdenvertaisuuteen vedoten peräänkuuluttaa samaa myös muulta tuotannolta. Tilanne rakennusvalvonnan lakisääteisen ohjaustyön kannalta oli varsin hyvä.

Sääntelylle on tarvetta. Silti olennaisinta asuinympäristön kehittämisessä lopulta on osaava ja päättäväinen suunnittelu rakentavassa yhteistyössä valistuneen rakennushankkeeseen ryhtyvän kanssa. Suunnittelijoille säädetyt kelpoisuusvaatimukset varmistavat osansa. Rakennusvalvonta on säädetty kontrolloimaan tätä. Asiassa ei ole harkintavaltaa. Muiden osapuolten kohdalla kenttä on edelleen hälyttävän vapaa. Kelpoisuusvaatimusten laajentaminen on yksi keino päästä parempaan.

Ulla Vahtera
Helsingin kaupungin rakennusvalvonta

KUVAT: ANDERS PORTMAN / KUVIO

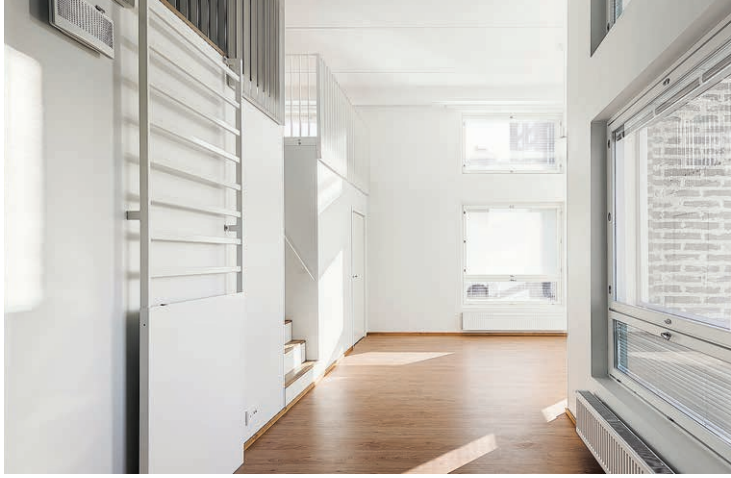

Urbaanit lapsiperheet -hanke Kalasatamassa on uusinta Kehittyvä kerrostalo -projektin tuotantoa. Hanke osoittaa, että osaamisella ja tahdolla on toteutettavissa hyviä asumisen vaihtoehtoja. Pääsuunnittelu: Vesa Humalisto.

Hiilijalanjälki on tulossa rakentamisen ohjaukseen

Ympäristöministeriössä järjestettiin maaliskuun alussa Vähähiilisen rakentamisen vuosiseminaari, jossa kuultiin alan ajankohtaiset kuulumiset Suomesta ja maailmalta.

Suomi on asettanut tavoitteekseen olla hiilineutraali vuonna 2035. Jotta tasapaino saavutettaisiin, nykyisistä 56 megatonnin päästöistä on vähennettävä reilut 60 prosenttia eli 35 megatonnia. Samaan aikaan, kun päästöjä vähennetään, metsien hiilensidontakapasiteettia on lisättävä.

Rakentamisen ja rakennusten käytön osuus on noin kolmannes Suomen kasvihuonekaasupäästöistä. Ympäristöministeriön **Matti Kuittinen** ja **Harri Hakaste** kertoivat, kuinka rakennusalaa luotsataan vähähiilisempään suuntaan: rakennusten elinkaaren hiilijalanjäljen ohjaus alkaa vuoteen 2025 mennessä.

> Rakennusten elinkaaren hiilijalanjäljen ohjaus alkaa vuoteen 2025 mennessä.

Hiilijalanjälkitarkastelu käsittää niin rakennusosien ja -materiaalien valmistamisen, rakennuksen rakentamisen, käytön ja huoltamisen kuin lopulta kierrättämisenkin. Lisäksi arviossa huomioidaan rakennuspaikka. Eri rakennustyypeillä on omat rajansa, ja rajoja tiukennetaan vaiheittain. Hiilijalanjäljen rinnalle on syntynyt käsite hiilikädenjälki, joka kertoo rakennuksen myönteisistä ilmastovaikutuksista, joita ei syntyisi ilman hanketta.

Mullistus on suuri, ja se toteutetaan varsin vauhdikkaasti. Arviointityökaluja testaillaan jo, ja tietokantoja luodaan. Lain ja asetusten luonnostelu on aloitettu. Raja-arvoja etsitään ja harmonisoidaan muiden Pohjoismaiden ja EU:n kanssa. Hiilijalanjälkilaskennan tulee olla suunnittelijalle yksinkertaista ja yhdenmukaista. Nyt hiilijalanjälkilaskentaa on kokeiltu jo sadoissa kohteissa, joista ympäristöministeriön testissä on 40.

Ympäristöministeriö on selvittänyt eri ohjauskeinojen vaikutuksia rakentamiseen. Valtionavustuksilla niin uudis- kuin korjausrakentamisessa sekä lisärakennusoikeuden myöntämisellä on suurimmat vaikutukset vähähiilisen rakentamisen lisääntymiseen. Sen sijaan kiinteistöverolla ei ole toivottua vaikutusta ainakaan asuntorakentamisessa.

Helsingissä liiketiloja on tyhjillään

Anna Laine esitteli Gaia Consultingin tekemää selvitystä ja avasi rakennetun ympäristön hiilijalanjäljen muodostumista. Hiilijalanjäljen muodostumista kuvaavassa kaaviossa kaukolämpö muodostaa oletetusti suurimman yksittäisen noron; sen osuus on 41 prosenttia. Kaikkiaan vuonna 2017 käyttövaiheen energiankulutuksen osuus oli 75 prosenttia, rakennusten rakentamisen 12 prosenttia ja työmaatoimintojen 7 prosenttia rakennetun ympäristön hiilijalanjäljestä. Betonirakennusten rakentamisen osuus oli 8 prosenttia ja puurakennusten rakentamisen vajaat 3 prosenttia kokonaisuudesta.

Koska energiankäytön osuus rakennetun ympäristön hiilijalanjäljestä on kolme neljäsosaa, selkeästi tehokkain keino suitsia päästöjä on olemassa olevan rakennuskannan energiatehokkuuden parantaminen ja varsinkin siirtyminen fossiilienergioista uusiutuviin.

Raklin **Mikko Somersalmi** toi esille tilojen tehokkaan käytön. Helsingissä peräti 13 prosenttia liiketiloista on tyhjillään, kun vastaava luku muissa eurooppalaisissa kaupungeissa on keskimäärin 5 prosentin hujakoilla. Berliinissä luku on 2 prosenttia. Lämmitämme siis tolkutonta määrää tyhjää tilaa. Senaatti-kiinteistöt on onnistunut tiputtamaan energiankulutusta työntekijää kohden 60 prosenttia tehostamalla muun muussa tilankäyttöä.

Malliesimerkki Malmöstä

Miisa Tähkänen Skanskasta kertoi Cobe-arkkitehtien suunnittelemasta, Malmöhön valmistuvasta Hyllie Terrass -toimistotalosta. Talossa on hyödynnetty huomattava määrä kierrätys-

> Alueen saaminen hiilineutraaliksi on helpompaa kuin yksittäisen rakennuksen, koska alueella on hiiltä sitovia metsiä.

tiiltä ja -betonia sekä kierrätyspulloista tuotettuja uusiokomponentteja. Arkkitehtuuri on simppeliä, ja sillä on pyritty ohjaamaan käyttäjiä kestävämpiin valintoihin arjen touhuissa.

Talossa käytettävän ”vihreän betonin” hiilijalanjälki on 52 prosenttia tavanomaista pienempi. Kaikkiaan rakennuksen hiilijalanjäljen arvioidaan olevan 35 prosenttia pienempi kuin vallitsevilla menetelmillä toteutettuna.

Mutta mikä tekee rakennuksesta hiilineutraalin tai peräti hiilinegatiivisen? Hyllie Terrassin aiheuttamia päästöjä kompensoidaan esimerkiksi edistämällä uusiutuvaa energiaa toisaalla.

Alueen saaminen hiilineutraaliksi on helpompaa kuin yksittäisen rakennuksen, koska alueella on hiiltä sitovia metsiä. Rakennusta on vaikea toteuttaa ainakaan nykyisillä tekniikoilla niin, että se sitoisi ilmakehästä saman verran, saati enemmän, hiilidioksidia kuin sen rakentaminen ja käyttö tuottavat päästöjä. Voisiko rakennuksen hiilikädenjälkeä laventaa istuttamalla tai suojelemalla metsiä?

Pekka Hänninen

Seminaarin esitysten diat sekä tilaisuuden videotallenne löytyvät osoitteesta www.ym.fi/fi-FI/Maankaytto_ja_rakentaminen/Vahahiilisen_rakentamisen_vuosiseminaari(54620).

Rakennetun ympäristön hiilijalanjälki (kt CO2e), sis. käyttövaiheen energian päästöt: Sankey-diagrammi

gaia

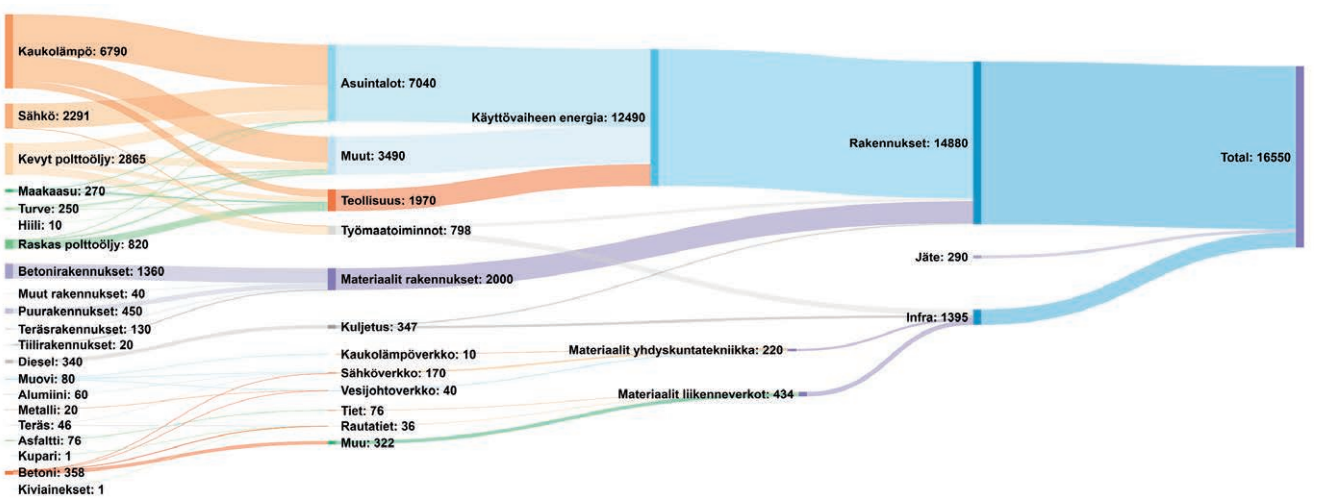

Arkkitehtuuria eristyksissä

Koronaviruksen aiheuttama poikkeustilanne on asettanut uudenlaiset rajat arjelle ja vapaa-ajalle. Archinfo kokosi vinkkejä, joilla arkkitehtuurista voi nauttia vaikka kotisohvalla.

Arkkitehtuurimatkailua virtuaalisesti

Suomalaiseen arkkitehtuuriin voi tehdä virtuaalimatkoja Finnish Architecture Navigatorissa. Archinfo tuottaa verkkopalveluun jatkuvasti uutta sisältöä ja uusia kohteita. Kohteisiin voi tutustua osoitteessa **navi.finnisharchitecture.fi** ja Archinfon Instagram-tilillä.

Museokierrokselle somessa

Arkkitehtuurimuseo tarjoaa mahdollisuuden tutustua *Alvar Aallon jalostettu maisema* -näyttelyyn ohjatuilla Instagram-live-kierroksilla. Oppaana toimii museopedagogi **Aapo Raudaskoski**, joka vastaa myös kierroksen aikana esitettyihin kysymyksiin.

Virtuaalisia kierroksia museo- ja arkkitehtuurikohteisiin tarjoaa myös Googlen Arts & Culture -palvelu, joka kattaa huikean määrän maailman ikonisimpia rakennuksia. Palveluun pääsee osoitteesta **artsandculture.google.com**. Arkkitehtuurin verkkojulkaisu *ArchDaily* jakoi artikkelissaan muutaman poiminnan palvelun sisällöstä, muun muassa **Alvar Aallon** Munkkiniemen ateljeen ja **Antoni Gaudín** Casa Batllón.

Alvar Aallon ateljeesta (Alvar ja Elissa Aalto, 1955) ja muista maailmankuuluista arkkitehtuurikohteista pääsee nauttimaan Googlen Arts & Culture -palvelun välityksellä.

KAROLINA TOIVETTULA

Julkinen taide ilahduttaa ulkoillessa

Helsingin alueella on noin 500 julkista taideteosta, joista monet ovat saavutettavissa joko jalan tai pyörällä. Niihin lukeutuu niin veistoksia, muistomerkkejä kuin ympäristötaidetta. HAMin sivuilla **hamhelsinki.fi/julkinen-taide** on karttapohjainen julkisen taiteen tietokanta, jonka avulla voi suunnitella oman taidereittinsä.

Arkkitehtuuria ja askartelua

Lasten ja nuorten arkkitehtuurikoulu Arkki tarjoaa ilmaisia verkkokursseja Arkki@home-sivustollaan osoitteessa **earkki.arkki.com**. Englanninkielinen oppimateriaali sisältää käytännönläheisiä projekteja, jotka laittavat mielikuvituksen ja luovuuden liikkeelle.

Myös American Society of Landscape Architects (ASLA) on laittanut ilmaiseksi jakoon verkko-oppimateriaaleja.

Podcasteja etätöiden lomaan

Ajatuksia kaupungista -podcastia toimittavat kaksi nuorta pääkaupunkiseutulaista arkkitehtia, **Noora Laak** ja **Jussi Ukkonen**. Keskustelunaiheet liittyvät kaupungin suunnitteluun, valtarakenteisiin ja arkkitehtuuriin. Kuunneltavissa Soundcloudissa, iTunesissa ja Spotifyssä.

Femma Planningin **Efe Ogbeide** ja **Milla Kallio** toimittavat yhdessä **Daria Tarkhovan** kanssa **Lähiömysteeri**-podcastia, jossa keskustellaan lähiöostareista, alueiden kehittämisestä, vähemmistöistä kaupunkitilassa ja siitä, kuka pystyy vaikuttamaan kaupunkisuunnitteluun. Kuunneltavissa Spotifyssä.

Arkkitehti **Sean Lallyn** luotsaama **Night White Skies** -podcast pohtii arkkitehtuurin tulevaisuutta sekä ihmisten että ympäristön näkökulmasta. Haastateltavina on niin filosofeja, kulttuuriantropologeja, päätöksentekijöitä, tutkijoita kuin scifi-kirjailijoita. Englanninkielinen podcast on kuunneltavissa Spotifyssä ja Soundcloudissa.

Senioritalo Gullkronan, 2019, Huttunen-Lipasti Arkkitehdit.

TUOMAS UUSHEIMO

Otaniemen kampusalue, Alvar Aalto.

ALVAR AALTO -SÄÄTIÖ

Arkkitehtuuridokumentteja

Arkkitehtuuri- ja designlehti *Dezeen* julkaisi sivuillaan listauksen arkkitehtuuri- ja designdokumenteista. Listalta löytyy muun muassa nämä:

City Dreamers, 2019: **Joseph Hillelin** elokuva seuraa neljän nuoren naisen uraa arkkitehtuurin, kaupunkisuunnittelun ja maisema-arkkitehtuurin alalla.

Citizen Jane: Battle for the City, 2017: **Matt Tyrnauerin** dokumentti pureutuu *The Death and Life of Great American Cities* -kirjastaan tunnetun **Jane Jacobsin** työhön ja saavutuksiin.

Eames: The Architect & The Painter, 2011: **Jason Cohnin** ja **Bill Jerseyn** dokumentti Amerikan tunnetuimpiin muotoilijoihin kuuluvista **Charles** ja **Ray Eamesista** käsittelee muotoilijakaksikon vaikutusta sodanjälkeiseen amerikkalaiseen kulttuuriin.

Kevyttä eskapismia

Poikkeustilanteessa myös kevyempi sisältö voi olla paikallaan. Inspiraatiota oman kotitoimiston piristämiseen voi hakea *Apartment Therapyn* kotikierros-artikkeleista ja *Architectural Digestin* julkisuuden henkilöiden kotiesittelyistä YouTubessa.

Karolina Toivettula / Archinfo

Jacob Dahlgrenin Early One Morning, Eternity Sculpture Kalasatamassa.

MAIJA TOIVANEN / HELSINGIN TAIDEMUSEO HAM

Tuhon jälkeen

Runollinen esikoiskirja rinnastaa arkkitehtuurin ja elokuvat ravistelevalla tavalla.

Arkkitehti **Helmi Kajasteen** tammikuussa ilmestynyt esikoiskirja *Rakenna, kärsi ja unhoita* on runollinen esseeteos arkkitehtuurista, ajasta ja elämästä. Kirja on jatkumoa pohdinnoille, jotka Kajaste aloitti arkkitehtuurin diplomityössään *Eloton herää – arkkitehtuuri hahmona elokuvassa* (2013).

Kirjan keskeisiä teemoja ovat pysyvyys ja tuho. Aiheita ei lähestytä arkkitehtuurille tutusta lintuperspektiivistä, vaan mennään suoraan iholle. ”Puhun asioista usein mieluiten elokuvien kautta”, puhuja kertoo alustuksessa. Se on kuin keskustelunavaus: Mitä kaikkea kirjoittaja kertoo itsestään elokuvien kautta?

Lukijalta ei vaadita taustatietoja sen kummemmin arkkitehtuurista kuin elokuvastakaan. Sen sijaan joitain ovia voi avata kokemus särkyneestä sydämestä.

Kirja koostuu kahdesta esseestä, jotka on koottu taitavasti leikatuista kohtauksista. Elokuvien tapahtumat ja paikat rinnastuvat huomioihin arkkitehtuurista.

Rakennetulla ympäristöllä on usein merkittävä rooli elokuvassa: ”Se voi tuoda sisäiset ajatukset fyysiseen ja näkyvään muotoon”, Kajaste kirjoittaa. Esimerkiksi **Andrei Tarkovskin** elokuvassa *Uhri* palava talo kuvaa väkevästi päähenkilön äärimmäistä uhrausta. Elokuvien pysäytetyt hetket on tulkittu uudelleen itsenäisiksi kuviksi Kajasteen mustavalkoisissa piirroksissa ja maalauksissa.

Arkkitehtuurilla ja elokuvalla on joitain yhtäläisyyksiä. Esi-

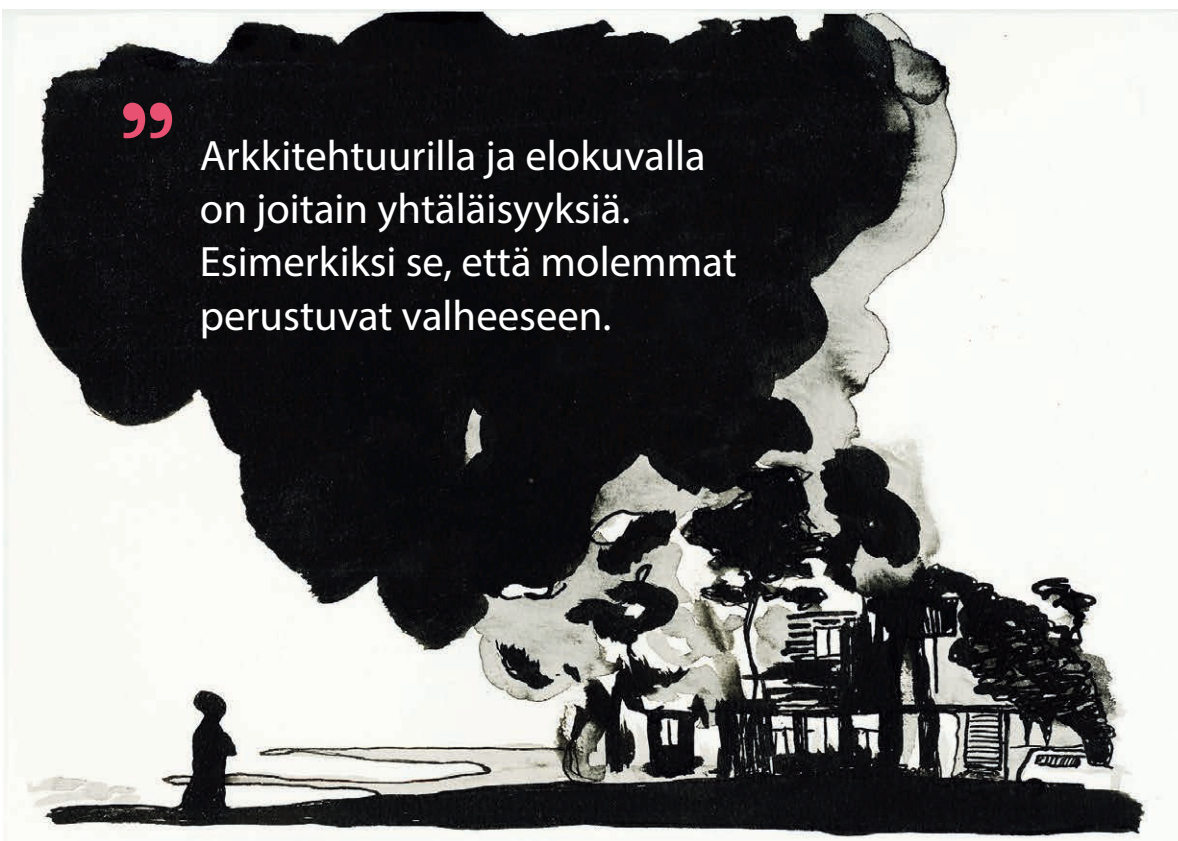

merkiksi se, että molemmat perustuvat valheeseen. Elokuva on kuvien sarja, joka esittää elämää: ”Elokuvan ilme on tuo yksittäisten, kuolleiden kuvien välisten pienten erojen luoma elämän illuusio.” Rakennus puolestaan pyrkii luomaan illuusion pysyvyydestä. Todellisuudessa mikään rakennus ei ole ikuinen, vaan hajoaa hiljalleen, jos sitä ei korjata. ”Rakennus uskottelee olevansa pysyvä, elokuva uskottelee olevansa elävä.”

Elokuvankin ikuisuus on harhaa. Tämä paljastui mitä raaimmalla tavalla, kun **Teuvo Tulion** elokuvan *Nuorena nukkunut* negatiivi ja kaikki olemassa olevat filmikopiot tuhoutuivat studion tulipalossa vuonna 1959. ”Aineettomaksi luultu elokuva sen vangitsemine kuvineen ja muistoineen ei ollutkaan elävä, vaan vain sarja kuvia filmillä, joka on itsessään fyysinen, tuhoutuva ja katoava”, Kajaste kirjoittaa.

Tämä saa ajattelemaan kaikkia niitä fyysisiä varastoja, joihin on tallennettu jokainen tiedosto pilvipalvelussa, sähköpostiviesti ja sosiaaliseen mediaan ladattu kuva. Datakeskukset, palvelimet ja kovalevytkin koostuvat aineesta, joka hajoaa. Taianomainen virtuaalinen todellisuutemme, joka on meille niin selvä, on sekin lopulta aineellista. Sitä koskettaa samat lait kuin kaikkea materiaa.

Niin pahalta kuin se tuntuukin, tuho sisältää aina mahdollisuuden. Siihen mahdollisuuteen uskominen on ihmisen elinehto. Kirjan toisen esseen nimi on *Jälleenrakennus*. ”Jälleenrakentaminen pyrkii luomaan puitteet vanhoille toiminnoille, sitomaan meidät uudelleen maailmaan, kotiin ja itseemme. Se koettaa saada meidät muistamaan keitä olimme ja miten tämä elämä tapahtuikaan.”

Pieni kirja on kuin solmu, joka sitoo yhteen lukemattomia lankoja, joita voi halutessaan lähteä seuraamaan. Se lähestyy aiheitaan avoimuudella, lämmöllä, mielenkiinnolla, rakkaudella. Luulen, että kirjasta saa irti sitä enemmän, mitä enemmän sille on valmis antamaan itsestään.

Ella Müller

Helmi Kajaste:
Rakenna, kärsi ja unhoita.
Kustannusosakeyhtiö Kosmos 2020. 97 sivua.

NUSSER
Dessau

kalusteet.elpac.fi
010 219 0716 | myynti@elpac.fi

Puutarhoja kaikille aisteille

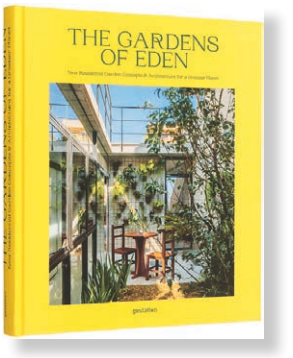

Kirja antaa sekä arkkitehdeille että kaikille muille inspiraatiota kaupunkien vihreyteen – värikkään ja tuoksuvan kopallisen verran.

Suomessa hypetetään nyt tiivistä ja urbaania. Tiiviin rakentamisen ja aiempaa ahtaampien asuntojen väitetään olevan ekologisia – mutta verrattuna, niin, mihin? Markkinoilla on sijoitusasuntoja, joissa ei ole parvekkeita ja pihanakin on betonikansi.

Tähän ajatusmalliin on tarpeen saada hieman yrtti- ja kukkaistuoksuista ravistelua. Sitä on tarjolla kirjassa *The Gardens of Eden – New Residential Garden Concepts & Architecture for a Greener Planet*.

Värikäs teos esittelee parikymmentä erilaista puutarhaa, jotka kuuluvat joko taloihin, huviloihin, kesämökkeihin tai ahtaisiin urbaaneihin ympäristöihin. Puutarhoja luoneilla ja

Maracanã House, São Paulo, Terra e Tuma Arquitetos (vas. ja oik. ylhäällä).

KUVAT: PEDRO KOK

myös kirjaan kirjoittaneilla ovat olleet keskiössä kaikki aistit sekä luonnon, kasvien, hyönteisten ja linnunlaulun merkitys ihmisten hyvälle ololle.

Teoksen kanssa pääsee matkustelemaan niin São Pauloon, Texasiin kuin ruotsalaiselle kesämökille ja lontoolaisen townhousen takapihalle. Kaikkein ahtaimpiin pieniin pihataskuihinkin on arkkitehtien ja puutarha-arkkitehtien keinoilla luotu somia vertikaalisia paratiiseja.

Näkemiin, tylsät pihanurmikot

Kirjan asiantuntijat pohdiskelevat, kuinka järkevää oikeastaan onkaan luoda talonsa ympärille tai takapihalle tiukaksi parturoitu nurmikko. Miksei annettaisi monenlaisten kasvien, myös hyötykasvien ja yrttien, täyttää ainakin osan pihamaasta tai takapihasta ja jopa parvekkeesta tai pienestä terassista?

Kirjassa on esimerkkejä siitä, miten voidaan aktivoida urbaanin ympäristön asukkaita kasvattamaan itse ruokaansa ja pitämään jopa kanoja sekä olemaan myös keskenään. Nimittäin oikeat puutarhat vaativat huolenpitoa, mutta huolenpito myös palkitsee. Kokonainen luku esimerkkeineen on omistettu puutarhoille, joista on iloa koko perheelle ja erityisesti lapsille.

Kirjassa haastatellaan muutamia monitoimi-ihmisiä ja puutarha-arkkitehteja, joilla kaikilla on omanlaisensa missio tai käsiala. Heihin kuuluvat muun muassa **Fritz Haeg** ja **Lauri Kranz**, jotka touhuavat puutarhojen ja kasvien kanssa kumpikin tavallaan. Jälkimmäinen haluaa tuoda hyötykasvattamiseen kauneuden ajattelun ja on siinä onnistunutkin.

Elokuvaohjaaja **Orson Welles** on joskus todennut, että taiteen pahin vihamies on rajoitusten puute; yleensä juuri resurssien vähäisyys vaatii kekseliäisyyttä. Esimerkki tällaisesta ihanuudesta löytyy Lontoon Peckhamista, jossa tavallisen pienen kaupunkirivitalon edustan taskukokoinen ja aiemmin mitäänsanomaton maapläntti on taiten muokattu pienoispuutarhaksi ja katseenvangitsijaksi. Pikkupuutarha antaa tammipöydän ympärillä tilaa kuuden hengen ystävä- ja naapuriryhmälle.

Kerrassaan suloinen mutta paljon suurempi luomus on upeiden valokuvien kera esitelty, milanolaiselle tasakatolle perustettu ja taituroitu hyötypuutarha. Pohjoismaista innoitusta on vuorostaan haettu Hollantiin, jossa on luonnonmukaisen ja jopa uitavan lammikon ympärille sommiteltu sauna-pukuhuone-puutarhakeidas.

Kaupallistakin, katoilla

Ansaitsemaansa tunnustusta kirjassa saa Brooklynin suurelle tasakatolle kaupallisen hyötypuutarhan kehitellyt suunnannäyttäjä, newyorkilainen **Anne Novak**. Hän pohdiskelee niitä laajoja mahdollisuuksia, joita miljoonakaupungeissakin olisi monenlaiselle vihreydelle ja eritoten ruoantuotannolle.

KUVAT: NOËL VAN MIERLO

Suunnittelutoimisto Van Mierlo Tuinenin palkitun puutarhan luonnonuima-allas, Alankomaat (yllä ja s. 18 oik. alhaalla).

> Oikeat puutarhat vaativat huolenpitoa, mutta huolenpito myös palkitsee.

Ainoana ja pahimpana peikkona Novak näkee kiinteistöbisneksen, se kun valloittaisi jokaisen rakentamattoman maapalasen. Tiedämme hyvin, keiltä valloitettaisiin, ja kenelle.

Tämä tuo kirjan ulkopuolelta mieleen Berliinin ihastellun Prinzessinnengärten-puutarhan, jota kiinteistöbisnes oli häätämässä sijoiltaan. Toistaiseksi tuo Moritzplatzin maanalaisaseman vieressä sijaitseva kaupunkiparatiisi mehiläisineen on saanut pysyä paikallaan, kiitos erityisesti kaupunkilaisten aktiivisuuden.

Suomessa kaupunkien kivisyydelle ja puutarhojen puutteelle keksitään selitykseksi se, että ihmisillähän on kesämökkinsä. No, kaikilla ei ole niitäkään. Urbaanit tai ahtaan asumisen ihanteet sellaisina, kuin niitä kovaäänisesti ollaan tuomassa harvaan asuttuun Suomeenkin, vaatisivat nyt rankkaa ravistelua. Tulisi miettiä uudenlaisia ja ekologisempia sekä kauniimpia tapoja olla tulevaisuuden kaupunkilainen. Pienten paikkakuntien ympäristön outoon asfalttiankeuteenkin olisi syytä puuttua ja keksiä samalla luovaa ja palkitsevaa tekemistä.

Tarja Nurmi

Abbye Churchill (toim.): The Gardens of Eden – New Residential Garden Concepts & Architecture for a Greener Planet. Gestalten 2020. 256 sivua.

Greta Skogster-Lehtinen.

Hotelli Vaakuna, Helsinki. Hotellihuoneen tekstiilit suunniteltiin vuoden 1952 olympialaisiin.

Tuhansien tekstiilien tekijä

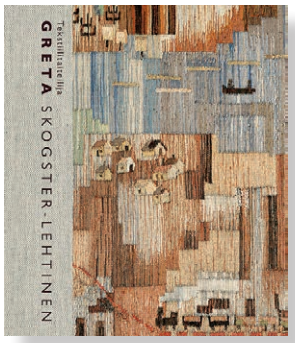

Erinomainen teos paneutuu paitsi Greta Skogster-Lehtisen elämään myös tekstiileihin yleensä, tekstiilitaiteeseen, käsityöläiseen teollisuuteen, arkkitehtuuriin ja näiden yhteistoimintaan.

Monet arkkitehdit tunnistavat varmaankin Greta ja William Lehtisen säätiön, joka on alan merkittävimpiä yksityisiä taiteellisen työn tukijoita. Moni osaa yhdistää **William Lehtisen** Enso-Gutzeitiin, jonka toimitusjohtajana hän toimi vuosina 1945–1962. Juuri Lehtinen oli **Alvar Aallon** yhteistyökumppani Enson pääkonttoria Katajanokalle suunniteltaessa. Mutta kuka oli Greta Lehtinen tai tarkemmin **Greta Skogster-Lehtinen** (1900–1994)?

Kuka yhdistää **J. S. Siréniä**, **P. E. Blomstedtiä**, **Erkki Huttusta**, **Bertel Liljequistia**, **Väinö Vähäkalliota** ja Alvar Aaltoa? Kuka oli kenties ainoa nainen, jonka kanssa Vähäkallio suostui tekemään tasavertaista yhteistyötä?

Näihin ja moniin muihin tekstiilialan historian kysymyksiin tuo vastauksen viime vuonna ilmestynyt, **Nina Skogsterin** toimittama, emeritaprofessori **Päikki Prihan** ja Designmuseon tekstiiliasiantuntija **Leena Svinhufvudin** huolella laatima monografiateos Greta Skogster-Lehtisestä.

Kirkot ja Eduskuntatalo

Skogster-Lehtinen perusti jo aivan uransa alkuvaiheilla 1920-luvulla kutomon kotikaupunkiinsa Hämeenlinnaan ja sittemmin omalla nimellään toimineen tekstiilitoimiston 1930-luvulla. Häntä pidettiin alussa erityisesti sametista ja käsin kudotuista kankaista tehtyjen kirkkotekstiilien suunnittelijana.

Kirja esittelee kaikki Skogster-Lehtisen kirkkotekstiilit. Ensimmäiset toteutettiin **Eliel Saarisen** sittemmin purettuun Emanuelkyrkaniin, jonka tekstiilit ovat edelleen käytössä Kristuskyrkanissa Töölössä. Sen jälkeen taiteilija osallistui suunnitteluun joko osittain (kuten **Hilding Ekelundin** Töölön kirkossa) tai päävastuullisena (kuten Paavalinkirkossa tai Johanneksenkirkossa Helsingissä). Kaikkiaan hän suunnitteli kirkkotekstiileitä noin 25 kirkkoon. Osa jäi toteuttamatta. Viimeisiin töihin kuuluivat Alvar Aallon tällä hetkellä surullisen huonoon kuntoon päästetyn Kolmen ristin kirkon tekstiilit Imatralla.

Jonkinlaisena päätyönä erittäin tuotteliaan taiteilijan elämässä voi pitää useiden tekstiilien suunnittelua ja toteutusta J. S. Sirénin Eduskuntataloon. Sirén käytti sisustuksessa runsaasti ajan parhaita tekijöitä – tekstiilejä suunnittelivat myös **Maija Kansanen**, **Eva Anttila**, **Eva Brummer** ja **Marianne Strengell**.

Skogster-Lehtisen kädenjälki näkyy muun muassa istuntosalin juovikkaassa kokolattiamatossa, diplomaattihuoneen ja useiden muiden huoneiden karvalankamatoissa, valtiosalin nojatuolien silkkidamastikankaissa sekä tekstiileinä **Werner Westin** suunnittelemissa kahvilan tuoleissa ja pöydissä, joissa pöytäliina sijoitettiin suttuisten edustajien jälkien siivouksen helpottamiseksi lasin alle.

Muihin keskeisiin sisustustöihin kuului Erkki Huttusen kanssa toteutettu Hotelli Vaakuna Helsingissä. Huttunen kirjoitti:

”Tämä työ, jonka Greta Skogster-Lehtinen on suorittanut Kansanhuoltolautakunnan valvonnassa, on tietääkseni suurimpia kompleksitilauksia, jotka on suunniteltu ja suoritettu yksityisessä tekstiililiikkeessä. Tilaukseen sisältyi mm. 4 300 m² mattoja, 200 kpl vuodepeitteitä, 2 300 jm ikkunaverhoja ja 2 400 jm huonekalukankaita.”

Säätiö kulttuurin asialla

Kirja on täynnä hienosti käsiteltyjä ja kauniisti taitettuja kuvia kangasmalleista, valmiista kankaista ja kuvakudoksista sekä erilaisista pula-ajan materiaalikokeiluista. **Aarne Ervin** suunnittelemaan, Kalevalaisten naisten ylläpitämään Kestikartano-ravintolaan Skogster-Lehtinen toteutti salin seinää peittäneet, tuohesta ja paperista tehdyt ”kalevalaishenkiset” tapetit. Kuvissa materiaali näyttää todella hienolta – kuka alkaisi valmistaa?

Greta Skogster-Lehtinen ja William Lehtinen tekivät vuonna 1964 Suomen Kulttuurirahastolle lahjoituksen, joka sisälsi myös Alvar Aallon tekemän taidemuseosuunnitelman Kuusisaareen, heidän omistamalleen tontille. Valitettavasti tämä suunnitelma, joka olisi antanut kodin merkittävälle taidekokoelmalle, todettiin asemakaavallisesti ongelmalliseksi. Paikalle sitten syntyikin – hienon vanhan huvilan ja alueella jo olevia taidemuseoita upeasti täydentävän Aallon museon sijaan – sangen mitäänsanomaton huippuhintaisten pientalojen ghetto.

Lehtiset eivät luovuttaneet vaan perustivat Kulttuurirahaston yhteyteen vuonna 1968 säätiön, joka hankki pian omistukseensa residenssitoiminnalle Firenzen lähistöltä Italiasta linnan, Castello di Pratellin. Linna peruskorjattiin vuonna 1975, ja sitä yritettiin lahjoittaa eri taidetoimijoille, työskentelyyn ja matkustukseen annettavien apurahalupausten saattamana. Ei kelvannut, ja linna myytiin vuonna 1980 – nykyisin se toimii huippuluokan agrihotellina. Säätiö jakaa edelleen apurahoja vuosittain myös arkkitehdeille.

Kun modernismin historiaa käsittelevä arkkitehtuurikirjallisuus lypsää **Le Corbusierista** ja kumppaneista viimeisiä mehuja, näyttää kotimaisesta taideteollisuudesta edelleen löytyvän herkullista kerrottavaa. On onniteltava Maahenki-kustantamoa siitä, että se uskaltaa ottaa tuotantoonsa merkittäviä kotimaisia taiteilijoitamme käsitteleviä kirjoja.

Esa Laaksonen

Nina Skogster (toim.): Tekstiilitaiteilija Greta Skogster-Lehtinen. Maahenki 2019. 232 sivua.

Greta Skogster-Lehtisen Ähtärin kirkkoon (Bertel Liljequist 1937) suunnittelema alttarivaate. Yksityiskohta tekstiilistä.

> ”Skogster-Lehtisen kädenjälki näkyy muun muassa Eduskuntatalon istuntosalin juovikkaassa kokolattiamatossa.

Ravintola Kestikartanon seinän paperinarusta ja tuohesta tehty tapetti.

Noteerattua uutta arkkitehtuuria Berliinissä

Kun seuraavan kerran pääsee matkustamaan Berliiniin, kannattaa katsastaa muutama uusi kohde.

Saksan arkkitehtuurimuseo DAM jakaa vuosittain arkkitehtuuripalkinnon. Tänä vuonna palkinto meni odotetusti **David Chipperfieldin** toimiston suunnittelemalle James-Simon-Galerielle, joka on elegantti sisäänkäyntirakennus Berliinin Museosaaren museoihin. Kohteesta on toimistossa vastannut arkkitehti **Alexander Schwarz**. Schwarz on alun perin opiskellut viulunrakennusta: se näkyy pähkinäpuun hienostuneena käyttönä muuten perin betonisessa rakennuksessa.

Palkintokohteet valinneen juryn silmiin on osunut voittajan lisäksi kaksi muutakin berliiniläisrakennusta. Ne poikkeavat siitä, mitä Saksan pääkaupungissa muuten rakennetaan.

Toimituksen mutkattomat puitteet

Tageszeitung TAZ -lehden toimitukselle tehty sähäkkä talo Friedrichstraßella on sveitsiläisen E2A Architekten -toimiston työtä, ja suunnitelmia on työstetty yhdessä lehden toimituskunnan kanssa. *TAZ* perustuu yhteisomistukseen ja toimii muutenkin monista mediataloista poikkeavalla tavalla. Se julkaisee myös saksankielistä versiota *Le Monde Diplomatique* -lehdestä.

KUVAT: TARJA NURMI

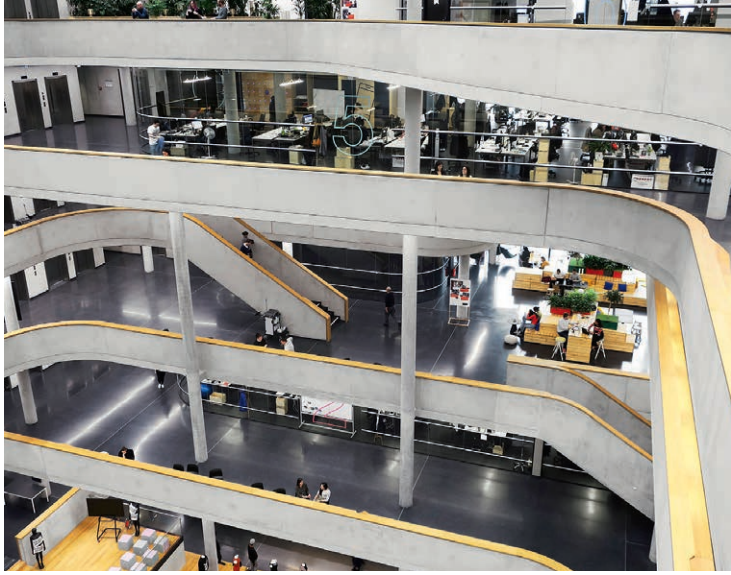

Kuvat Zalandon uudelta pääkonttorilta.

Rakennus ammentaa voimansa neuvostoajan konstruktivismista, sillä sen kehikkomainen julkisivu viestii hierarkiattomuudesta. Sisällä näkyy rakennuksen energiakonseptiin kuuluva betoni, ja kaikkia julkisivuja kiertää 60 senttiä leveä parveke. Toimittajien on helppo putkahtaa pöydän äärestä ulkoilmaan tai tiukassa tilanteessa vetää vaikka hermosavut.

Katutason rento mutta tyylikäs kahvila-ravintola on avoin yleisölle. Kahvilan takana on ylikorkea monitoimitila, jonka käyttö on mahdollisimman joustavaa. Betoninen pääportaikko rohkaisee ihmisiä liikkumaan. Sen takana on sisäpiha sekä teräksinen ulkoporras. Työntekijöiden käytössä on kattoterassi, jonka takana, samoin kuin kellarissa, on talon energiakonseptiin kuuluvaa poikkeuksellisen älykästä teknologiaa.

Tunnelma on mutkaton, ja töissä on myös koiria. Toimittajilla on omat pienet reviirinsä avoimemmissa tiloissa. Hiljaisuutta kaipaaville on erillisiä huoneita. Sisääntulijoita tervehtii *TAZ:n* sähäkkyyteen liittyviä hauskoja esineitä myyvä pieni kauppa. Toimituksen tiloihin pääsee kuitenkin vain kutsusta.

Rämäpäistä kokeilumieltä

Toinen kärkeen yltänyt kohde on Orange Architektenin vastaus Berliinin asunto-ongelmiin. Toimisto on itse ostanut melko hankalasti rakennettavan tontin aivan Karl-Marx-Alleen rakennusrivistön kätköstä, suunnitellut sille hieman epäortodoksisesti katukuvaan lusikoidun edullisen kerrostalon ja huolehtinut myös asuntojen tilojen myynnistä ja vuokraamisesta.

Kalliit maanalaispysäköinnit on vältetty nostamalla rakennus betonisten tukijalkojen varaan. Tontin pienimmätkin puut on säästetty, ja suunnittelussa on päädytty kapeaan rakennusrunkoon sivukäytäväratkaisuineen. Naapuritalon kyljessä on erillinen rakennuskappale, jossa on päällekkäin 40 neliön studioasuntoja. Niistä alimmainen on ylikorkea.

Naapuritalon pihan puoleiset parvekkeet ovat hauskasti erisyvyisiä, ja asunnoissa on joustavuutta ja yksilöllisyyttä. Kadun puolella hissin kyljessä on avoin betoninen ulkoporras ja takapihan perällä sekä kadulla liiketiloja. Betonipintoja on peitetty pingotetuin synteettisin kankain. Kaikilla asunnoilla on ikiomat yksityiset ulko-oleskelutilansa.

Suomenkin asuntoarkkitehtuuriin ja täydennysrakentamiseen kaipaisi tällaista rämäpäisyyttä ja kokeilumieltä.

Toimistokampus ja kestävä lasikuutio

Berliinin Ostbahnhofin lähellä on suhteellisen uusi kokonaisuus, jossa on uusia tonteillensa ahdettuja, korkeita ja tylsäköjä asuinrakennuksia sekä useita toimistotaloja. Niiden joukossa huomio kiinnittyy uuteen Zalandon ”kampukseen”.

Firman pääkonttori eli HQ on arkkitehtitoimisto Hennin käsialaa, ja kokonaisuus on sisätilojensa osalta korkeatasoinen ja nuorekas. Rakennuksen keskellä on avara ja ilmeeltään hyvin betoninen mutta soljuvalinjainen keskushalli. Fasadeja peittävät joko himmeät lasilankut tai avattavin ikkunoin varustetut lasipinnat. Katolla on työntekijöille avoimia terasseja. Katutasossa ympäristöön näkyvä henkilöstöruokala on ilmeeltään raikas ja tarjonnaltaan monipuolinen.

> Suomenkin asunto-arkkitehtuuriin ja täydennysrakentamiseen kaipaisi tällaista rämäpäisyyttä.

Käsittelemättömän betonin laaja käyttö on yllättävää, mutta sitä raikastavat suuret huonekasvit. Kerrosten kaidevyöhykkeiden aaltoilu on suoritettu taitavasti. Keskustilassa on myös korkeatasoista tammea, ja atriumin valokatto on kaunis. Energiakonseptia valaistaan Henn-toimiston sivustolla videoin.

Berliinin päärautatieaseman tuntumassa otettiin helmikuussa käyttöön kontekstissaan hieman yllättävä lasikuutio Cube. Se on tanskalaistoimisto 3XN:n käsialaa. Talon pitäisi ennakkotietojen mukaan olla kaupungin kaikkein kestävimmin periaattein toteutettu uuden sukupolven toimistorakennus. Kokemuksia talon toimivuudesta saadaan vielä odottaa, koska koronavirus on viivyttänyt laajempaa käyttöönottoa. Rakennuksen katutason ravintolatilat ovat auki myös yleisölle.

Tarja Nurmi

PUHUTTUA

Koronakriisin keskellä kirjoitettiin myös asuntosuunnittelusta, saatiin lukea 80 vuotta täyttäneen arkkitehti Kari Järvisen haastattelu ja ilahtua, kun *Arkkitehtiuutiset* poimittiin Aikakausmedian ”viikon aikkariksi”.

HELSINGIN SANOMAT 21.3.2020

Mannerheimintiellä on Helsingin uusi ja elegantti arkkitehtuurihelmi, jota harva on hoksannut arvostaa:

”Tehoneliöistä huolimatta talo on kaunis, paikkaansa istuva, ja antaa vahvan kansainvälisen vaikutelman. Arkkitehtien omassa *Ark*-lehdessä taloa onkin kuvailtu ’maamerkiksi’ ja sen eteläpäätyä ’elegantiksi’. – – Talon erityispiirteisiin kuuluvat myös ikkunat. Ne ovat niin korkeita, että syntyy vaikutelma, että ikkunat alkaisivat asuntojen lattiatasosta. Kaikkein mieleenpainuvinta **Risto Huttusen**, **Gunilla Björkqvistin** ja **Uula Kohosen** suunnittelemassa talossa on tietenkin sen eteläpäädyn korostunut kolmiomaisuus.”

AIKAKAUSMEDIA, Facebook 18.3.2020

Viikon aikkari 12/2020 on Arkkitehtiuutiset:

”Suomen Arkkitehtiliitto on perustettu jo vuonna 1892. Lehti sen sijaan on vähän nuorempi, mutta sekin viettää tänä vuonna 73-vuotissyntymäpäiviään. Arkkitehtuurin ja rakennusalan ajankohtaisista ilmiöistä on siis välitetty tietoa ja keskustelu jo kauan! – – Kuten lähes kaikilla aloilla, myös arkkitehtuurissa ja rakennusalalla ekologisuus on tällä hetkellä kuuma teema. Asuminen haukkaa keskivertosuomalaisen hiilijalanjäljestä viidenneksen, joten ei ole aivan sama, millaisessa kodissa asutaan. Alalla pohditaan sekä rakentamisen että rakennuksen koko elinkaaren aikaisia vaikutuksia, joihin molempiin voidaan vaikuttaa esimerkiksi suunnittelulla. Oman sijansa keskustelussa saavat myös muun muassa asumisen hinta, asuntorakentamisen murros sekä alaan vaikuttavat lakimuutokset.”

HELSINGIN SANOMAT 29.3.2020

Nyt rakennetaan ikkunattomia huoneita – ”Onko valosta tulossa luksusta?”:

”Helsingin Kalasatamaan valmistuu ensi vuoden huhtikuussa asuinkerrostalo, jossa on kaksioita, joiden makuuhuoneessa ei ole ikkunaa. – – Tampereen yliopiston tutkijatohtori, arkkitehti **Jyrki Tarpio** sanoo, että tällaisia asuntoja syntyy varsinkin silloin, kun rakennuksen runko on syvä ja sinne halutaan paljon pieniä asuntoja. ’En sano, että siitä väkisin seuraa tällaista suunnittelua, mutta yhdistelmä on vaikea.’ – – **Henna Helander** muistuttaa, että päivänvalon vaikutusta ihmisen elämään ja päivärytmiin sekä mielenterveyteen alettiin tutkia jo 1970-luvulla, kun energiakriisi pienensi asuntojen ikkunoita. ’Olemmeko nyt palaamassa 1900-luvun alun pimeisiin asumisoloihin? Onko valosta tulossa luksusta’, hän kysyy. Helander haluaisi myös tietää, kenelle näitä asuntoja suunnitellaan. Kuka niissä asuu?”

HELSINGIN SANOMAT 30.3.2020

Arkkitehti Kari Järvinen kaipaa takaisin edes minimitason määrääviä ohjeistuksia: ”Nykyinen säännöttömyys tuottaa säädyttömän huonoja asuntoja”:

”Asuntotuotannosta hän toteaa, että alkaa kaivata takaisin arava-säännöksiä. Ne määrittivät jähmeydestään ja sitovuudestaan huolimatta kuitenkin kunnollisen asumisen minimitason. ’Ei olisi tullut kuuloonkaan, että tehdään esimerkiksi ikkunaton makuuhuone kuten nykyään. Nykyinen säännöttömyys tuottaa säädyttömiä ratkaisuja’, hän puuskahtaa ja lisää, ettei pidä banaalista, sijoittajavetoisesta suunnittelusta. ’Oliko siinä jotain pahaa, että annettiin määräyksiä, jotka tekivät asunnoista asuttavia’, hän kysyy ja lisää, että hyvä lopputulos vaatii sivistyneen tilaajan ja hyvät avustajat.

Eikö arkkitehtuuriin ole varaa?

Arkkitehti Simo Järvinen kirjoitti *au:n* erikoisnumerossa 9b/1981 arkkitehtuurin arvosta ja sen yhteydestä rakentamisen laatuun ja kustannuksiin.

Rakentamisen laatua ja kustannuksia arvioitaessa tuijotetaan lyhytnäköisesti pelkästään varsinaisiin rakennuskustannuksiin. Kokonaistaloudellinen näkökohta unohdetaan. Rakentamisen todellisesta hinnasta ei helposti saada otetta. Käyttökustannusten kokonaisuutta on vaikea arvioida. Kuitenkin juuri ne ajan mittaan ratkaisevat taloudellisuuden. Kun rakentamisessa teknistaloudelliset lähtökohdat ja tuotantomäärät saivat hallitsevan aseman, sivuutettiin monet inhimilliset, sosiaaliset ja psykososiaaliset sekä kulttuuritekijät. Niiden arvoa kun ei ollut laskutikulla laskettavissa.

Elämisen laadulle ja ihmisen hyvinvoinnille niillä on kuitenkin olennainen merkitys. On odotettavissa mahtava jälkilasku yhteiskunnalle. Jos tältä halutaan vastaisuudessa välttyä ja rakentaa todella taloudellisesti, on arkkitehtuurin arvo tunnustettava elämän laatua ja hyvinvointia rikastuttavana tekijänä. Rakentamisen laadun nousu on tällöin itsestäänselvyys. [– –]

Kun asuntotuotanto määrältään tulee laskemaan, on laatutason nostamisella työllisyyttä tasaava vaikutus. Vaikka asuntotuotannon kansantuoteosuus tulee jonkin verran alenemaan 1980-luvulla, on meillä silti varaa uustuotannon laatutason selvään nostamiseen ja tarvittavaan peruskorjaustoimintaan reaalisen bruttokansantuotteen kasvaessa vain parinkin prosentin verran vuosittain. Tältä pohjalta voidaan ja on myös välttämätöntä panostaa uustuotannon laatuun vuosikymmenen loppuun mennessä noin 1 000 mk asuntoneliömetriä kohti enemmän kuin nykyään. [– –]

Rakentamisen laatua on luonnollisesti arvioitava koko kanta huomioiden. Uustuotanto vaikuttaa rakennuskannan laadun olennaiseen muuttumiseen vasta vuosikymmenen kuluessa. Tästä syystä erityisesti Helsingissä viime vuosina aloitettu rakentamisen laadun parantamisen on oltava jatkuvaa, pitkällä tähtäimellä tämä myös kannattaa. On kuitenkin selviö, että rajalliset resurssit on käytettävä harkiten ja järkevästi.

Suunnittelun ohjausjärjestelmää tulisi kehittää noteeraamaan rakennuksen todellinen käyttökelpoisuus. Käyttökelpoisuuden käsite on tässä nähtävä laajana synteesinä rakennuksen eri ominaisuuksista alkaen sijainnista, arkkitehtonisesta kokonaisuudesta, pohjaratkaisuista, muunneltavuusmahdollisuuksista, teknisestä laadusta, käyttökustannuksista ja rakennuskustannuksista jne. [– –]

Paluuta menneisiin käsityövaltaisiin menetelmiin ei kuitenkaan ole. Rakentamisen kustannuskehityksen voi taittaa vain rakentamisen rationalisointi ja jatkuva teollistaminen, siis tuottavuuden nousu. Rakennettu ympäristö on ihmisen elämän keskeinen kehys. Kaupunkirakentamiseen on suhtauduttava tämän mukaisella vakavuudella. Rakentamisen teollistamista on kehitettävä tältä taustalta vastaamaan yksilöllisyyden ja hyvän kaupunkiympäristön vaatimuksiin.

On muistettava, että rakentaminen on aina myös kulttuuritehtävä riippumatta niistä toiminnallisista, teknisistä, taloudellisista, sosiaalisista tai muista tarpeista, joita rakentamisella pyritään toteuttamaan.

> Uustuotanto vaikuttaa rakennuskannan laadun olennaiseen muuttumiseen vasta vuosikymmenen kuluessa.

KATJA MAUNUNAHO
arkkitehti SAFA

Kriisitunnelmia asuttavuudesta

TANJA PALMUNEN

Kotona seuraavat viikot, harrastukset peruttu, työt hoidetaan etäyhteyksien kautta ja kaikkia sosiaalisia kontakteja on vältettävä. Tuntuuko, että seinät kaatuvat päälle?

Poikkeukselliset ajat antavat tilaisuuden miettiä asumisen erilaisia todellisuuksia. Suojatoimiksi asetetut liikkumisen rajoitukset demonstroivat kouriintuntuvasti, miltä asuinympäristö voi tuntua niistä, joiden liikkumista on rajoitettu pysyvästi.

Mitkä ominaisuudet asunnossa saavat karanteeniolot tuntumaan siedettäviltä? Useampi huonetila, jotta kaikkien perheenjäsenten ei tarvitse olla koko aikaa kasvotusten? Hieman tyhjää tilaa, jotta kalusteiden välissä mahtuu voimistelemaan? Mahdollisuus kävellä edestakaisin tai kiertää ympäri silloin, kun ajatukset takkuavat? Tiskipöytä sen verran nurkan takana, että aamulla herätessä ei ensimmäiseksi tarvitse katsella illalla siivoamatta jääneitä sotkuja? Ikkuna, josta näkee aurinkoiseen, kevääseen heräävään luontoon? Ehdottomasti!

Yhdysvaltalainen sosiologi **Eric Klinenberg** kiinnitti vuoden 1995 poikkeuksellisen helleaallon jälkeen huomiota helteestä aiheutuneisiin kuolleisuuslukuihin eri asuinalueilla. Muun muassa vähävaraisuus ja ikääntyneiden suurempi osuus vaikuttivat lisäävän kuolleisuutta. Toisaalta jotkin vähävaraiset naapurustot erottuivat tilastoissa muita kestävämpinä, vaikka mitkään sosioekonomiset tekijät eivät selittäneet asiaa. Jalkauduttuaan alueille Klinenberg huomasi, että rakennetun ympäristön ominaisuudet, kuten eläväinen jalankulkuympäristö, hyvin ylläpidetyt puistot ja alueelliset kaupalliset palvelut, erottivat naapurustoja toisistaan ja tekivät toisista eläväisempiä.

> Asunto ei ole vain yhdessäolon, levon, ruokailun ja hygienian toimintoja toteuttava säiliö.

Näiden tutkimusten pohjalta Klinenberg on kehittänyt teorian siitä, miten asuinalueiden tilat voivat tukea asukkaiden arkipäiväisiä yhteyksiä, vahvistaa naapuruston sosiaalisuutta ja siten lopulta vähentää kuolleisuutta. Hänen tutkimuksensa osoittaa, että rakennetun ympäristön ominaisuuksilla on huomattava merkitys ihmisten terveydelle ja hyvinvoinnille.

Klinenbergin havainnot yhdistettynä kokemuksiin tämän hetken tilanteesta tuovat uutta painoarvoa vaatimuksille asuinympäristön laadusta. Tulevina vuosikymmeninä ilmastonmuutos tuo eteemme arkielämään vaikuttavia tilanteita, joita emme osaa vielä kuvitellakaan. Ilmastonmuutoksen ehkäisy vaatii energiatehokkaan teknologian lisäksi merkittäviä muutoksia elämäntapoihimme.

Asuttavuuden tilalliset ja sosiaaliset tekijät voivat joko ylläpitää nykyisiä kulutusyhteiskunnan käytäntöjä tai inspiroida kestävämpiin ratkaisuihin. Esimerkiksi jätteiden lajitteluun ja kierrättämiseen vaikuttavat monet asumisen konkreettiset tekijät. Toisaalta nämä käytännöt liittyvät myös asumisen kulttuuriseen puoleen, asukkaiden identiteetteihin ja jaettuihin merkityksiin. Asumisen kautta me itse olemme osa kestävän tulevaisuuden visiota.

Tulevaisuudessa – joutuessamme vastaamaan ilmastonmuutoksen aiheuttamiin biologisiin, sosiaalisiin, terveydellisiin ja taloudellisiin vaikutuksiin – asuinympäristön toimintamahdollisuudet joutuvat lisäkoetukselle. Asunto ei ole vain yhdessäolon, levon, ruokailun ja hygienian toimintoja toteut-

tava säiliö. Asumisen tulee tukea ihmisten perustarpeita, jotka liittyvät muun muassa fyysiseen ja henkiseen hyvinvointiin, toimeentuloon sekä osallisuuteen oman elämän, lähiyhteisöjen ja yhteiskunnan jäsenenä. Näitä tarpeita on syytä tarkastella asuntoa laajemman asuinympäristön kannalta. Toisaalta, kuten viime viikot ovat osoittaneet, niitä ei voi kokonaan ulkoistaa asunnosta julkiseen kaupunkitilaan.

Keskustelut tämän hetken asuntotuotannon pienasuntovaltaisuudesta ovat tuoneet esiin eri ratkaisujen vaikutuksia yhtäältä ympäristön asuttavuuteen ja joustavuuteen ja toisaalta rakentamisen taloudelliseen yhtälöön. On sinänsä kiistatonta, että asuntotuotanto on liiketoimintaa, jonka tavoitteena on taloudellinen tuotto. Tästä huolimatta taloudessa on aina kyse myös poliittisista valinnoista.

Viime viikkojen kriisi on osoittanut poliittisen järjestelmämme valmiutta sosiaalisesti ja taloudellisesti vaikeisiin päätöksiin. Ilmastonmuutoksen osalta tilanteen välttämättömyys sekä toimien ja tavoitteiden väliset yhteydet eivät ole tulleet päätöksenteossa vielä yhtä konkreettisesti vastaan. Tarve kokonaisvaltaiselle ympäristön ja elämäntapojen muutokselle on yhä edessämme.

Edellisessä *au:ssa* uudelleen julkaistu **Keijo Petäjän** kirjoitus nosti esiin muistuman **Aallon** ajattelusta: hyvä talo parantaa ihmisen. Eric Klinenbergin tutkimukset osoittavat, että hyvä rakennettu ympäristö ehkäisee kuolemia.

Poliittinen päättäjä, jos luet tämän: vaadin asuntoja ja asuinympäristöjä, jotka tulevina muutosten vuosina pelastavat ihmishenkiä. Ja rakennuttaja: muista että tuotantosi on täällä pitkään sinun aikasi jälkeen. Tulevissa kriiseissä se voi olla osa ongelmaa tai osa ratkaisua.

> Poliittinen päättäjä, jos luet tämän: vaadin asuntoja ja asuinympäristöjä, jotka tulevina muutosten vuosina pelastavat ihmishenkiä.

SAINT-GOBAIN

Autamme rakentamaan erinomaisia elinympäristöjä ja parantamaan elämänlaatua.

www.saint-gobain.fi

SAINT-GOBAIN

MARI KOSKINEN

Europan 15 -kilpailun kohteiden edustajat ja tuomaristo kansainvälisessä foorumissa Innsbruckissa.

Europan 16 -kilpailun kohdehaku on käynnissä

Ensi keväänä käynnistyvän kansainvälisen Europan 16 -kilpailun teema on ajankohtainen *Living Cities – Elävät kaupungit*. Miten kaupungeista voitaisiin kehittää eläviä kokonaisuuksia, jotka edistävät niin ympäristön kuin ihmisten hyvinvointia?

Teema kannustaa sekä kilpailun järjestäjiä että suunnittelijoita pohtimaan biologisten, sosiaalisten, taloudellisten, kulttuuristen ja poliittisten tekijöiden vuorovaikutuksia kaupunkien kehittämisessä.

Kaupungit ovat jatkuvan muutoksen kourissa. Tarpeet ja toiveet vaihtuvat ja muuttuvat yhä monimutkaisemmiksi. Emme voi jatkuvasti rakentaa kaupunkeja uudestaan ja purkaa rakennuksia uusien sukupolvien tarpeiden mukaan. Maapallon kantokyky ja rajalliset luonnonresurssit eivät siihen riitä. Koska emme voi ennustaa tulevia tarpeita kovinkaan pitkälle, tärkeäksi nousee fyysisen ympäristön kyky mukautua ennakoimattomiin tarpeisiin.

Tätä sopeutumiskykyä voisi kutsua kaupungin metabolismiksi, aineenvaihdunnaksi – miten kaupunki hengittää sisään ja ulos erilaisia toimintoja, tarpeita ja käyttötapoja. Sopeutuminen edellyttää joustavia ja monikäyttöisiä rakennuksia, mukautumiskykyistä kaupunkirakennetta sekä laadukasta ja ihmisille merkityksellistä rakennettua ympäristöä. Ihmiset haluavat yleensä säilyttää sen, minkä kokevat merkityksselliseksi.

Muutosten tulee olla mahdollisia sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Pitkä tähtäin on kuitenkin harvoin tärkeä tavoite fyysistä tilaa tuotettaessa. Europan 16 heittääkin kaupungeille

ja nuorille suunnittelijoille haasteen: Miten voisimme muuttaa näkökulmaamme suunnitteluun ja huomioida sekä tilallisen että sosiaalisen kestävyyden? Miten voisimme luoda asukkaat huomioivia kaupunkeja ja ymmärtää tuottamamme ja käyttämämme materiaaliset ja henkiset resurssit niin talouden makro- kuin mikrotasolla? Miten voisimme kohdistaa huomiomme asukkaiden omaan luovuuteen ja osallistaa heidät suunnitteluprosessiin sekä tuottaa rakennuksia, jotka mukautuvat erilaisten tarpeiden ja elämäntilanteiden mukaan?

Muun muassa näihin kysymyksiin keväällä 2021 käynnistyvä Europan 16 -kilpailu pyrkii etsimään vastauksia. Teemaan sopivia suunnittelukohteita voi parhaillaan ehdottaa, lopullinen valinta tehdään syksyn aikana. Järjestäjinä voivat toimia kaupungit, julkiset ja yksityiset rakennuttajat tai rakennusliikkeet, joko yksin tai yhdessä. Kilpailuun sopivat luonteeltaan erilaiset ja erikokoiset kohteet aina laajoista aluekokonaisuuksista pieniin mikrokohteisiin. Europan on järjestäjälle vaivaton tapa toteuttaa suunnittelu- tai ideakilpailu: kilpailun käytännön järjestelyistä vastaa Europan Finland.

Kilpailukauden aikana järjestetään kolme kansainvälistä foorumia, joihin osallistuvat kaikki kilpailujen järjestäjät, tuomaristojen jäsenet sekä voittajat. Foorumit ovat erinomainen näköalapaikka eurooppalaiseen kaupunkikehitykseen ja tilaisuus keskustella ajankohtaisista teemoista sekä tutustua muiden kaupunkien haasteisiin.

Karin Krokfors

Aikataulu

2020	kevät – kilpailukohteiden haku
	syksy – kohteiden valinta ja kilpailun valmistelu, 1. kansainvälinen foorumi Amsterdamissa
2021	kevät – kilpailuaika 3–7/2021
	syksy – 2. kansainvälinen foorumi, tulosten julkistaminen
2022	syksy – 3. kansainvälinen foorumi

> Europan 16 heittää kaupungeille ja nuorille suunnittelijoille haasteen: Miten voisimme muuttaa näkökulmaamme suunnitteluun?

Lisätietoa kilpailusta:

europan.fi
Europan Finlandin pääsihteeri Mari Koskinen,
mari.koskinen@europan.fi, puh. 045 139 3665

EI15/KAS-palo-ovi sähköpielellä

HYGIEENISIÄ OVIA VAATIVIIN KOHTEISIIN

LAMI-ovien suunnittelussa hygieenisyys on aina ollut ensiarvoisen tärkeää. Ovirakenne ei sisällä orgaanisia materiaaleja, jotka edistävät mikrobien kasvua. Ovien sileät ja helposti puhdistettavat pinnat ehkäisevät epäpuhtauksia ja kestävät voimakkaita puhdistus- ja desinfiointiaineita. Siksi LAMI-ovia käytetään muun muassa sairaaloissa.

Lue lisää LAMI-ovien käyttökohteista: WWW.LAMIDOORS.COM

GRP - DOORS
LAMI

MUOVILAMI OY – Hygieenisiä LAMI-ovia yli 50 vuoden kokemuksella ja ammattitaidolla

Ehdotus Lapinlahden kevät.

Kevät koittaa Lapinlahden sairaala-alueelle

Lapinlahden sairaala-alueesta järjestetyn ideakilpailun voitti ehdotus *Lapinlahden kevät*. Sen ovat laatineet NREP, Oaklins Merasco sekä arkkitehtitoimistot Ark-Byroo, Arkkitehtitoimisto OPUS ja Arkkitehdit Soini & Horto.

Suunnitelmassa Helsingissä sijaitsevan Lapinlahden historiallisesti arvokkaat sairaalarakennukset kunnostetaan. Alueella jo olevan Y-Säätiön palvelutalo Koivulan pihapiiriin rakennetaan kaksi uutta palveluasumiseen tarkoitettua uudisrakennusta. Lisäksi Länsiväylän kupeeseen rakennetaan uusi, arkkitehtonisesti korkeatasoinen hotelli, joka rajaa liikenteen melua ja parantaa puiston viihtyisyyttä.

”Työryhmämme ehdotuksessa Lapinlahdesta luodaan kaikille avoin, merellinen ajanviettopaikka, jossa yhdistyvät niin taide, kulttuuri kuin hyvinvointi ja vapaa-ajan aktiviteetit. Tuomme uusia palveluita elävöittämään aluetta ja kehitämme aluetta kestävällä tavalla”, sanoo NREP:n johtaja **Joonas Lemström**.

Voittajaehdotus etenee Helsingin kaupungin kaupunkiympäristölautakunnan käsittelyyn kevään aikana. Tavoitteena on, että kaupunginhallitus ja kaupunginvaltuusto päättävät asiasta vuonna 2020. Kiinteistöjen korjaus- ja rakennustyöt on tarkoitus käynnistää vuonna 2021, ja töiden on tarkoitus valmistua vuoteen 2024 mennessä.

”Vaikka *Lapinlahden kevät* oli lopulta kilpailun ainoa ehdotus, kävi arviointiryhmä ehdotuksen perinpohjaisesti läpi. Ryhmän jäsenet olivat yhtä mieltä siitä, että ehdotus vastasi hyvin asetettuihin tavoitteisiin, minkä vuoksi esitimme sitä kilpailun voittajaksi”, kertoo arviointiryhmän puheenjohtaja **Mikko Aho**.

Kestävää Helsinkiä rakentamassa

Lapinlahden kevät -ehdotuksessa sairaalarakennukset peruskorjataan vanhaa rakennustapaa ja kulttuuriarvoja kunnioittaen, ja muun muassa rakennusten painovoimainen ilmanvaihto pysyy pääosin ennallaan. Puistoalue säilyy kaikille avoimena.

”Päärakennuksen keskeiset huoneet ja tilat palautetaan **Engelin** aikaiseen asuun ja pääportaat avataan yleisölle. Vältämme ylikorjaamista, mutta korjaamme vauriot ja teemme rakennuksesta turvallisen ja terveellisen käyttäjilleen. Suojelun kannalta toisarvoisiin kohtiin sijoitetaan hissit, jotka muuttavat rakennuksen lähes esteettömäksi”, kertoo arkkitehti **Marianna Heikinheimo** Ark-Byroosta.

Lapinlahden reuna-alueille sijoitetaan uudisrakennuksia, joiden pinta-ala vastaa noin viittä prosenttia alueen pinta-alasta. Uudisrakennukset rakennetaan luontoarvoja säilyttäen ja käytön ajalta hiilineutraaleiksi, ja niiden lämmitys ja jäähdytys on tarkoitus toteuttaa Qheatin innovatiivisella geolämpöjärjestelmällä.

Ehdotuksessa yleishyödyllisten organisaatioiden toimintaa alueella jatketaan ja monipuolistetaan. Kaksi uutta rakennusta palvelee vanhusten, muistisairaiden ja muiden erityisryhmien tuettua asumistoimintaa.

Museo, hostelli ja työtiloja

Ehdotuksessa sairaalan päärakennuksen yhdeksi pääkäyttäjäksi tulee Moomin Characters Oy, jonka suunnitelmana on tuoda rakennukseen muun muassa pohjoismaisen kuvitustaiteen museo, kirjankustantamo, agentuuri, kirjakauppa ja kaupunkikulttuuria rikastuttavia tapahtumia. Rakennuksen pohjoisiin siipiin tulee kaupunkihostelli ja eteläsiipeen kulttuurialan toimijoille tarkoitettuja työtiloja.

Päärakennukseen sekä meren kupeessa sijaitsevaan Venetsia-rakennukseen tulee myös ravintolatoimintaa houkuttelemaan alueelle uusia kävijöitä. Puistoalueen reunalle sijoitettavan uuden hotellin ravintolat ja palvelut elävöittävät aluetta entisestään.

KILPAILUKALENTERI

YLEISET KILPAILUT

9.1.2020 – **28.5.2020**	Turun Linnanniemen kansainvälinen ideakilpailu
8/2020 – 11/2020	Sara Hildénin taidemuseo

SISÄÄN JÄTETYT YLEISET KILPAILUT

18.12.2019 – 31.3.2020	Tampereen opiskelija-asuntosäätiön Vanha Domus
17.6.2019 – 25.10.2019	Itä-Helsingin keskusta

KUTSUKILPAILUT

15.1.2020 – **28.4.2020**	Uusi Lagmansgårdenin koulukoti
12.2.2020 – **5.5.2020**	Katajanokan Silmu
24.2.2020 – **22.5.2020**	Kontulan keskusta
5/2020 – 9/2020	Kruunuvuorenrannan keskuskoulu, hankintailmoitus 4/2020

MUUT KILPAILUT

3/2020 – **5/2020**	Hyytiälän metsäasema, kilpailullinen neuvottelumenettely
4.2.2020 – **29.5.2020**	Kalasataman Nihdin kortteli, tontinluovutuskilpailu
26.2.2020 – **5.6.2020**	Kemin keskusta, opiskelijakilpailu
3/2020 – **9/2020**	Kuninkaantammen koulu ja päiväkoti, kilpailullinen neuvottelumenettely

JULKISET HANKINNAT

HILMA	*www.hankintailmoitukset.fi*
SIMAP	*simap.ted.europa.eu*

Lisätietoja ***safa.fi/kilpailut***

SADE HYVÄRINEN

Vanhojen rakennusten puolesta-puhuja

Tekniikan tohtori Miia Perkkiö työskentelee Suomenlinnan hoitokunnan restaurointipäällikkönä. Väitöskirjassaan Perkkiö tarkasteli historiallisten rakennusten käyttötarkoitusten muutoksia arkkitehtuurin ja restauroinnin tehtävien näkökulmasta.

Mikä oli lapsuuden haaveammattisi?

– Suunnittelin arkkitehdin uraa jo alle kouluikäisenä. Olin innostunut tilojen hahmottamisesta, ja piirtelin esimerkiksi leikkaus- ja pohjapiirustuksia pikkuserkkuni kanssa. Hänestäkin tuli arkkitehti.

Olen aina kokenut rakennukset ja tilat hyvin vahvasti. Muistikuviin ovat tallentuneet 1970-luvun alun Tapiola ja Oulu. Oulussa suorastaan haltioiduin Pohjankartanon koulusta ja kaupunginteatterista ympäristöineen. Betoniset, jännittävät ja kauniit talot olivat ylivieskalaistytölle aivan käsittämätön kokemus. Myös lomamatkoilla näkemäni kirkot, kartanot ja muut vanhat rakennukset tekivät vaikutuksen.

Millainen kuva sinulla oli arkkitehdin ammatista ennen kuin aloitit opiskelun?

– Silloin en tiennyt, että arkkitehti voi tehdä muutakin kuin suunnitella uusia taloja. Ensimmäisten opintovuosien aikana havahduin siihen, kuinka paljon mahdollisuuksia vanhat rakennukset tarjoavat arkkitehdille ja miten merkityksellistä niiden parissa on työskennellä.

Nykyisin näen arkkitehdin työn hyvin kokonaisvaltaisena. En lokeroi itseäni ammatillisesti, vaikka työskentelen historiallisen rakennuskannan parissa. Pidän itseäni arkkitehtina, joka kykenee suunnittelemaan myös uudisrakennuksia ja ymmärtämään tarpeita, joita sellaisiin sisältyy.

Mitä kaikkea työhösi Suomenlinnan hoitokunnan restaurointipäällikkönä kuuluu, ja millaista osaamista se vaatii?

– Työni ei kohdistu yksittäisten rakennusten, linnoitusten tai linnoituslaitteiden säilymiseen, vaan Suomenlinna pitää ymmärtää kokonaisuutena. Yksikköni muiden työntekijöiden kanssa huolehdimme Suomenlinnan korjaus- ja muutostarpeista. Itse en ole paljoakaan mukana käytännön työssä, sillä kaiken koordinointi vie todella paljon aikaa.

Suomenlinna on Unescon maailmanperintökohde, joten sen on täytettävä kansainväliset kriteerit ja kestettävä ulkopuolisten kritiikki. Olemme hyvä kansainvälinen esimerkki siitä, miten toteutetaan laajan historiallisen monumentin hoito ja restaurointi. Suomenlinnassa restauroinnin erityisosaaminen koskee käyttötarkoitusta, eli sotilastarkoitukseen ja puolustukseen rakennetun laajan linnoituksen uudiskäyttöä. Toinen monista erityisosaamista edellyttävistä alueista on vanhojen muurien jatkuva korjaaminen ja sen menetelmät.

Mitä mieltä olet vanhojen rakennusten suojelusta Suomessa?

– On ollut mukava huomata, että muutkin kuin asiantuntijat ovat kiinnostuneita aiheesta. Asiantuntijat eivät voi yksin päättää, mitä rakennuksia säilytetään ja miten ympäristöön kohdistuviin muutoksiin suhtaudutaan. Nämä ovat yhteisiä asioita, ja kaikkien tulee olla mukana aiheesta käytävässä keskustelussa.

Arvot eivät kuitenkaan aina kohtaa – esimerkiksi Tapiolan uimahallin tulevaisuudesta käytävää keskustelua on leimannut valtava arvojen törmäys ja ristiriita. Vanhat rakennukset ovat toki resursseja, mutta niiden säilyminen ei saa riippua siitä, onko niille käyttöä vai ei. Yhdenkään suojellun rakennuksen säilyttäminen ja oikeaoppinen korjaaminen ei saa tulla uhanalaiseksi sen takia, että rakennukselle löytyy taloudellisesti tuottavampaa käyttöä sen historiallisten arvojen kustannuksella. Asioita pitää ymmärtää syvällisemmin ja kyetä katsomaan ajassa menneisyyteen ja tulevaisuuteen.

Mitä menneisyydestä voidaan oppia rakentamisen saralla?
– Historia opettaa sen, että hyvin rakennettu kestää. Perinteisistä rakentamistavoista kannattaisi ottaa oppia. Puurakentamisessa on sillä saralla menty eteenpäin, mutta ylipäänsä on tärkeää ymmärtää ja soveltaa massiivirakentamisen mahdollisuuksia. Oleellista on myös toimiva yhteistyö eri suunnittelualojen välillä. Täytyy pystyä löytämään kestäviä ratkaisuja, jotta rakennusten elinkaari on kymmenien vuosien sijaan satoja vuosia.

Opiskellessani 1990-luvulla Venetsiassa näin konkreettisesti, kuinka kokonainen vanhasta rakennuskannasta koostuva kaupunki pystyy sopeutumaan nykyajan muuttuviin tarpeisiin ja palvelemaan yhä ihmisiä. Sellaiset ovat usein hyviä ympäristöjä, vaikka ne eivät täytä nykyrakentamisen normeja. Suomessa vanha rakennuskanta on aika sirpaleista, eikä täällä ole suuria kokonaisuuksia, joissa vanhaa rakennuskantaa olisi hyödynnetty aikakausien ja tarpeiden muuttuessa.

> ”Suomenlinna pitää ymmärtää kokonaisuutena.

Mitä muita asioita pidät elämässä tärkeänä?
– Meillä on mieheni kanssa 1700-luvulta peräisin oleva torppa, jonka ymmärtämisestä ja säilyttämisestä on tullut merkittävä päämäärä. Koen, että tehtävämme on turvata sen talon säilyminen. Se on meille hyvin erityinen ympäristö. Siihen paikkaan liittyy esimerkiksi luonnossa olemisen tärkeys ja meri.

Taavi Lindfors

Arkkitehtien palkkojen kannustavuudessa on parannettavaa

TEKin työmarkkinatutkimuksessa selvitettiin muun muassa arkkitehtien palkkausta. Vaikka suurimmalla osalla arkkitehdeista palkka oli vuoden aikana noussut, palkkaus ja sen kannustavuus arvioitiin keskiverroiksi.

TEKin työmarkkinatutkimus tehtiin loka-marraskuussa 2019. Kyselyn kohderyhmänä olivat työmarkkinoilla olevat TEKin jäsenet. Kyselyyn vastasi yhteensä noin 9 800 henkilöä, ja vastausprosentti oli noin 22. Arkkitehteja ja maisema-arkkitehteja oli kyselyyn vastanneista 270 henkeä eli 3 %. Otannan perusteella ei siis voida tehdä laajoja johtopäätöksiä.

Kyselyyn vastanneista arkkitehdeista naisia oli 65 % ja vastaajien mediaani-ikä oli 45 vuotta. Kokopäivätöissä kävi 88 %, sivutoimisia yrittäjiä oli 10 %. Vastaajista löytyi myös muutama päätoiminen yrittäjä sekä kyselyn hetkellä työtön.

Kolme neljästä arkkitehtivastaajasta oli toimiasemaltaan asiantuntija, mutta vastaajia kuului myös keskijohtoon (17 %) ja johtoon (7 %). Yksityisellä työnantajalla vastaajista työskenteli 66 %, kunnalla 26 %, valtiolla 6 % ja yliopiston palveluksessa 2 %.

Parhaiten palkattuja kunnan johtoasemissa olevat

Kyselyyn vastanneiden arkkitehtien palkka oli tutkitun vuoden aikana pääosin noussut (65 % vastaajista). Noin neljännes ilmoitti palkkansa pysyneen ennallaan.

Ne, joiden palkka oli noussut, kertoivat yleisimmäksi syyksi yleiskorotuksen (59 %). Muita syitä olivat henkilökohtaiseen suoriutumiseen perustuva korotus eli meriitti (28 %), työn vaativuuden arviointiin perustuva muutos (15 %), siirtyminen uuden työnantajan palvelukseen (14 %), paikallinen tai yrityskohtainen korotus (yli yleiskorotuksen menevä; 13 %) sekä uusi asema tai tehtävä saman työnantajan palveluksessa (11 %).

Kaikkien arkkitehtivastaajien mediaanipalkka oli 4 436 € ja palkan keskiarvo 4 640 €. Kyselyssä tarkasteltiin kuukausipalkkoja.

Arkkitehtien mediaanipalkkoja vertailtaessa parhaiten palkattuja olivat 60–69-vuotiaat (miehet 5 900 €, naiset 4 563 €,

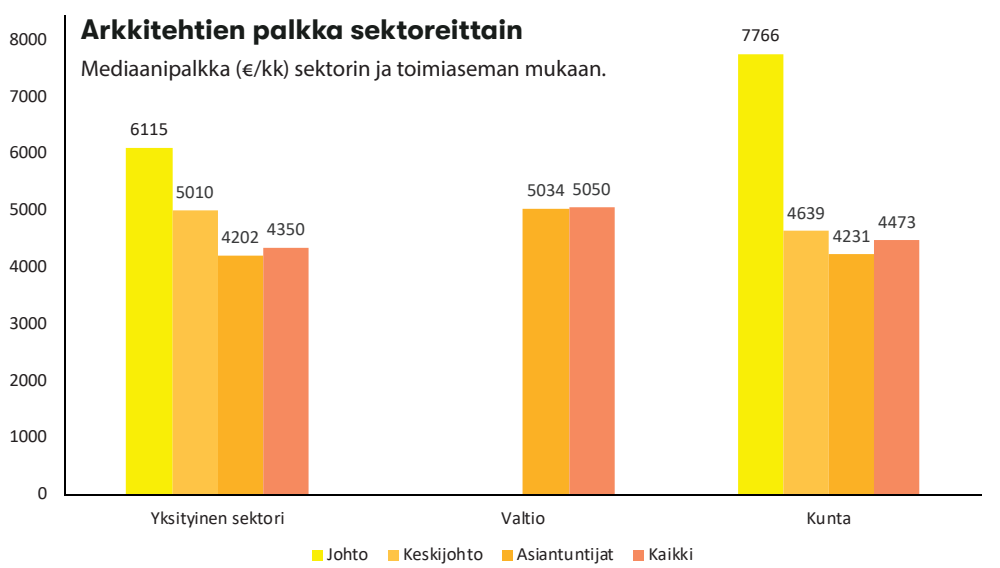

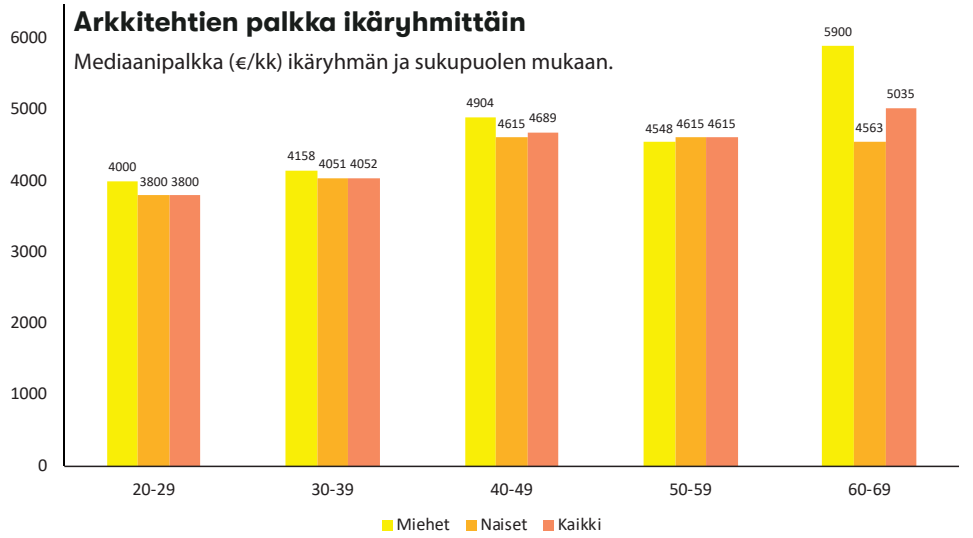

kaikki 5 035 €). Ikäluokassa 20–29 vastaavat luvut olivat 4 000 €, 3 800 €, 3 800 €.

Suurinta palkkaa saivat johtoasemassa työskentelevät arkkitehdit. Johtoasemassa naisten mediaanipalkka oli miehiä selkeästi suurempi (7 933 € vs. miehet 6 115 €). Myös keskijohdon mediaanipalkkojen eroissa oli hajontaa mutta toiseen suuntaan (miehet 5 428 €, naiset 4 790 €). Sen sijaan asiantuntijoiden palkat olivat tasaisemmat (miehet 4 300 €, naiset 4 202 €).

Sektoreittain vertailtuna huomattavasti suurin palkka oli kunnan johtoasemissa työskentelevillä arkkitehdeilla, 7 766 €. Seuraavana tuli yksityisen sektorin johtotaso palkalla 6 115 €. Kunnan muissa toimiasemissa työskentelevien mediaanipalkat olivat useita tuhansia euroja pienemmät kuin johdon (keskijohto 4 639 €, asiantuntijat 4 231 €). Valtiolla työskentelevien mediaanipalkka oli 5 050 €.

Suurin osa kyselyyn vastanneista arkkitehdeista (64 henkilöä) sijoittui palkkaluokkaan 4 000–4 499 €. Seuraavaksi eniten vastaajia oli palkkaluokassa 4 500–4 999 € (45 henkilöä). Vain 9 henkilöä kuului suurimpaan palkkaluokkaan 7 000 € tai enemmän.

Arkkitehdit melko tyytyväisiä työhönsä

Kyselyn erityisteemana oli työelämän laatu. Arkkitehtien työtyytyväisyyttä selvitettiin kysymällä, kuinka tyytyväisiä vastaajat olivat nykyiseen työhönsä. Pääosin vastaajat suhtautuivat työhönsä hyvin: erittäin tyytyväisiä oli 17 % ja melko tyytyväisiä 64 %. Melko tyytymättömiä oli 16 % ja erittäin tyytymättömiä 2 %.

Työelämän laatuun vaikuttavia tekijöitä selvitettiin pyytämällä vastaajia pisteyttämään muuttujia yhdestä viiteen. Parhaimman arvosanan sai osaaminen ja taidot (keskiarvo 4,1). Myös työn hallinta ja työn autonomia arvioitiin hyväksi (3,9). Työyhteisö (3,7), esimiehen tuki (3,6) sekä työkyky ja hyvinvointi (3,5) sijoittuivat arvioissa keskitason yläpuolelle. Arvostelun häntäpäähän jäi palkkaus ja sen kannustavuus, joka sai arvosanaksi 3,0.

Arkkitehtien työtyytyväisyys

Kuinka tyytyväinen olet nykyiseen työhösi?

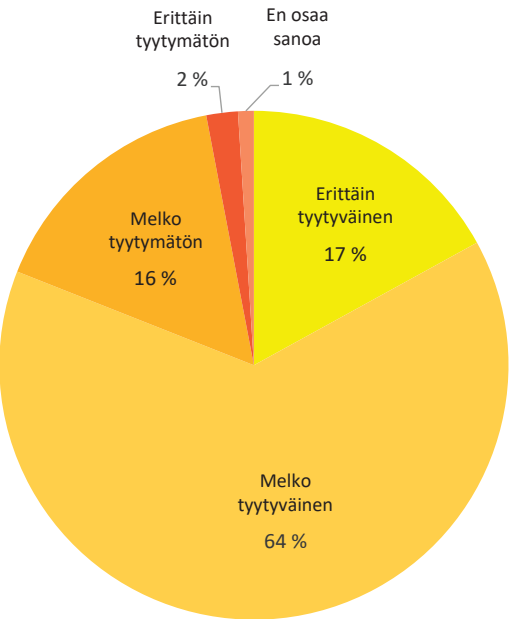

KOKO-kassalta usein kysyttyä koronaviruksesta

Koronaviruksen seurauksena tapahtuvat lomautukset ja viruksen muut vaikutukset työllisyyteen ja työttömyyskassoihin puhuttavat nyt laajasti. KOKO-kassa on koonnut yhteen vastauksia yleisimpiin kysymyksiin, joita sen asiakkaat ovat kysyneet. Tietoja päivitetään KOKO-kassan verkkosivuille tarpeen mukaan. Myös KOKO-kassan asiakaspalvelu auttaa normaaliin tapaan.

Valtioneuvosto on tiedottanut 20.3., että työmarkkinajärjestöjen ehdottamat lakimuutokset työttömyysturvaan toteutetaan. Muutokset koskisivat muun muassa työssäoloedellytystä, enimmäisaikaa ja omavastuuaikaa.

Miten toimin, jos minut lomautetaan koronaviruksen seurauksena?
Jos sinut lomautetaan, ilmoittaudu TE-toimiston verkkopalvelussa työttömäksi työnhakijaksi heti ensimmäisenä lomautuspäivänä. Oikeutesi ansiopäivärahaan määräytyy TE-toimiston antaman lausunnon perusteella. Koronan aiheuttaman poikkeustilanteen vuoksi voit halutessasi lähettää ensimmäisen päivärahahakemuksesi KOKO-kassaan jo yhden viikon kuluttua lomautuksen tai työttömyyden alusta KOKOn eAsiointipalvelussa. Normaalitilanteessa ensihakemus lähetetään vasta kahden viikon kuluttua. Kassan jäsenille voidaan maksaa lomautuksen ajalta ansiopäivärahaa, kunhan jäsenyysehto ja työssäoloehto täyttyvät.

Voinko saada päivärahaa, jos minua ei ole lomautettu mutta työntekoni on estynyt?
Jos työnantaja ei lomauta mutta työnteko on estynyt, ilmoittaudu TE-toimistoon. TE-toimisto antaa kassalle lausunnon siitä, onko kyseessä lomautukseen rinnastettava syy. Lomautukseen rinnastettavan syyn ajalta olet oikeutettu ansiopäivärahaan.

Jos joudut jäämään kotiin lapsen kanssa koulujen sulkeuduttua, työttömyyspäivärahaa ei voida maksaa, koska et ole työtön tai lomautettu.

Mitä teen, jos sairastun työttömänä?
Jos saat ansiosidonnaista työttömyyspäivärahaa ja sairastut, voit jatkaa päivärahan hakemista normaalisti. Lyhytkestoinen sairastaminen ei vaikuta oikeuteesi saada ansiopäivärahaa.

Jos sairaus kestää yli 10 päivää, ilmoita päivärahahakemuksessasi, että olet ollut sairaana, ja hae sairauspäivärahaa Kelasta. Sairauspäivärahaa maksetaan omavastuuajan jälkeen. Omavastuuaika on yleensä sairastumispäivä ja sitä seuraavat 9 arkipäivää. Lisätietoa sairauspäivärahasta löydät Kelan verkkosivuilta.

Miten toimin, jos työssäkäyvänä sairastun tai joudun karanteeniin?
Sairauden ajalta maksetaan lähtökohtaisesti joko palkkaa tai sairauspäivärahaa ja karanteenin ajalta tartuntatautipäivärahaa.

Tartuntatautipäivärahaa maksaa Kela, ja se korvaa ansionmenetystä, jos tartuntataudeista vastaava lääkäri on määrännyt sinut olemaan poissa työstäsi ja karanteeniin tai eristykseen taudin leviämisen estämiseksi. Jos teet työsi etätyönä eikä ansionmenetystä synny, et voi saada päivärahaa. Lisätietoa tartuntatautipäivärahasta löydät Kelan verkkosivuilta.

Haluan varmistaa, onko jäsenyyteni KOKO-kassassa voimassa. Miten se onnistuu?
KOKOn eAsiointi-palvelusta verkossa löydät tiedon jäsenyytesi tilasta.

Miten KOKO on varautunut koronavirukseen?
KOKO-kassalla on kattavat varautumissuunnitelmat sekä koronaviruksen että hakemusmäärien nopean kasvun varalle. Asiakaspalvelu auttaa normaaliin tapaan puhelimitse sekä sähköisesti, ja käsittelytilanne on tällä hetkellä hyvä. Hakemusmäärien kuitenkin odotetaan kasvavan nopeasti, mikä voi vaikuttaa käsittelyaikoihin.

Ajanvarauksella toimiva toimiston asiakaspalvelupiste on suljettu toistaiseksi koronan leviämisen ehkäisemiseksi.

KOKO
KORKEASTI KOULUTETTUJEN KASSA

TEKin valtuustoon neljä arkkitehtia

TEKin valtuustoon on valittu maaliskuussa järjestetyllä jäsenäänestyksellä 70 edustajaa seuraavaksi kolmivuotiskaudeksi.

Arkkitehteja tai maisema-arkkitehteja valtuustoon valittiin neljä, varasijalla heitä on viisi. Eteläiseltä vaalialueelta valtuustoon valittiin **Jouni Särkijärvi** (kokoomus), **Kaarin Taipale** (SDP) ja **Noora Laak** (vasemmisto) sekä pohjoiselta vaalialueelta **Jenni Pitko** (vihreät). Varalla valtuustoon ovat eteläiseltä vaalialueelta **Pipsa Penttinen** (TEKin Nuoret), **Noora Koskivaara** (iTyö) ja **Mari Siivola** (iTyö), läntiseltä vaalialueelta **Mikko Siitonen** (iTyö) sekä pohjoiselta vaalialueelta **Petri Aarnio** (iTyö).

Valtuuston suurimmaksi ryhmäksi nousi kokoomus, joka sai 17 paikkaa. Varsinaisista valtuutetuista 49 prosenttia on naisia, mikä on pieni nousu viime valtuuston 47 prosentista. Valtuutettujen keski-ikä on 48 vuotta, joka nousi vuodella viime vaaleista. Varsinaisten valtuutettujen ikähaarukka on 25–77.

Äänestysaktiivisuus nousi

Äänioikeutettuja jäseniä TEKin vaaleissa oli lähes 51 000. Ehdokkaita oli 481. Äänestysprosentti oli 26, mikä nosti äänestysaktiivisuutta viime vaaleista 14 prosenttia.

Vaaleissa pystyi äänestämään joko sähköisesti tai postitse. Ääniä saatiin yhteensä 13 100, joista 81 prosenttia oli sähköisiä.

Valtuusto järjestäytyy 3.–4.9. ja valitsee uuden hallituksen seuraavaksi kolmivuotiskaudeksi.

Baltic Sea Action Group oli sähköisten äänestäjien suosikki

Jokaista sähköistä äänestäjää kohden TEK lahjoittaa 3 euroa ympäristön hyväksi. Yhteensä lahjoituspottiin kertyi 31 820 euroa. Sähköiset äänestäjät pääsivät myös äänestämään seitsemästä lahjoituskohteesta suosikkiaan. Eniten ääniä sai Baltic Sea Action Group, jonka Itämeren suojelutyöhön lahjoitetaan 14 000 euroa. Lahjoitukset saavat myös Luonto-Liiton lasten ja nuorten luontokasvatus sekä Luonnonperintösäätiön ikimetsän suojelu. Lahjoitus jaetaan kohteiden kesken äänimäärien mukaisessa suhteessa.

Tietoa arkkitehdeille poikkeustilanteessa

Koronavirus asettaa työpaikat uudenlaisen haasteen eteen. Arkkitehteja on monenlaisissa tehtävissä yhteiskunnan eri sektoreilla. Keskeistä on nyt toimia yhdessä ja kantaa vastuu yhteiskunnan sekä oman työpaikan terveydestä ja tulevaisuudesta.

Jos työskentelet palkansaajana yksityisellä sektorilla, tutustu TEKin ja muiden YTN-liittojen asiantuntijoiden kokoamaan ”Koronaviruksesta kysyttyä” -tietopakettiin osoitteessa ytn.fi.

Jos työskentelet julkisella sektorilla, JUKOn sivuille osoitteeseen www.juko.fi/ajankohtaista on kerätty päivittyvää tietoa koronaviruksesta.

Jos olet opiskelija ja sinulla on kysymyksiä koronatilanteen vaikutuksesta kesätöihisi, tutustu UKK-artikkeliin osoitteessa lehti.tek.fi/opiskelijat.

Jos asiasi koskee omaa työttömyysturvaasi irtisanomis- tai lomautustilanteessa, katso KOKO-kassan ”Usein kysyttyä” osoitteessa kokokassa.fi.

Jos toimit yrittäjänä, tutustu SYT-kassan ohjeisiin osoitteessa syt.fi. SYT-kassan puhelinneuvonta palvelee ma–to klo 9–11 numerossa 09 622 4830.

Arkkitehtitoimistojen Liitto on koonnut osoitteeseen atl.fi kattavan ja päivittyvän tietopaketin muun muassa arkkitehtitoimistojen laskutuksesta, turvallisuudesta, etätyöskentelystä, työsuhteista, force majeure -tilanteesta, yrittäjien kriisirahoituksesta ja maksujärjestelyistä.

SAFA–TEK-yhteisjäsenet voivat olla yhteydessä myös TEKin lakimiehiin (ma–pe klo 9–12, puh. 09 229 12345). Huomioithan, että kysymyksiä tulee tällä hetkellä todella paljon, minkä vuoksi kannattaa tarkistaa ennen yhteydenottoa, löytyisikö vastaus edellä mainituilta sivuilta.

Toimeentulo on opiskelijoiden tärkein syy työssäkäyntiin

Tässä kirjoituksessa käydään läpi SAFAn opiskelijakyselyn työhön ja uraan keskittynyttä osuutta. Hyvinvointia ja yhdenvertaisuutta käsiteltiin *au:n* numerossa 2/2020.

SAFAn koulutus- ja tutkimustoimikunta teetti marras-joulukuussa opiskelijoille kyselyn, jonka aiheina olivat opintojen sujuvuus, hyvinvointi ja yhdenvertaisuus sekä työ ja ura. Vastaavanlainen kysely on toteutettu vuosina 2015, 2012 sekä 2010.

Kyselyissä on seurattu opiskelijoiden hyvinvointia, opintojen etenemistä sekä opiskelijoiden työskentelyä.

Alanvalintaan ollaan tyytyväisiä

Vastaajista suurin osa oli tyytyväinen alanvalintaansa: Oulun yliopistossa 84 % sekä Tampereen yliopistossa ja Aalto-yliopistossa 76 % kokee olevansa oikealla alalla.

Olen tyytyväinen alanvalintaani

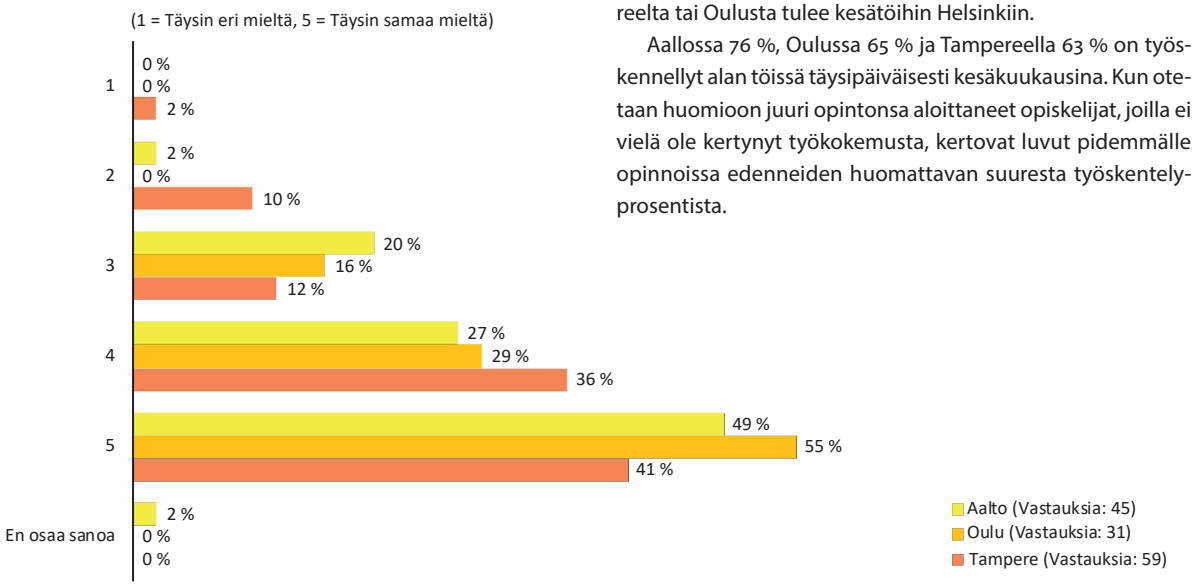

Kun kysyttiin, miten opinnot kannustavat erilaisiin urapolkuihin, vastauksissa esiintyi melko suurta hajontaa. Avovastauksista kävi ilmi, että opiskelijat kokevat opetuksen suunnittelukeskeiseksi, ja esimerkiksi tutkimus on opetuksessa läsnä hyvin vähän. Myös vähäiset resurssit ja uraohjauksen puute vaikeuttavat uralla suuntautumista.

Kuitenkin osa vastaajista kertoi eri urapolkuihin olevan paljonkin mahdollisuuksia ja niiden aiheuttavan jopa valinnanvaikeutta. Aallon vastauksissa nousi esiin positiivisena uramahdollisuuksia laajentavana tekijänä mahdollisuus valita itselleen sopiva sivuaine.

Opintojen ohella työskennellään paljon

Opiskelijoiden työskentelyn osalta kartoitettiin oman alan työkokemuksen lisäksi sitä, millaisissa muissa työtehtävissä opiskelijat työskentelevät tai ovat työskennelleet. Aallon opiskelijat käyvät hieman muita enemmän töissä, etenkin osa-aikaisesti ja myös muissa kuin oman alan töissä. Tätä selittänee pääkaupunkiseudun muuta maata korkeampi asuntojen vuokrataso sekä toisaalta alan työpaikkojen voimakas painottuminen pääkaupunkiseudulle – myös moni opiskelija Tampereelta tai Oulusta tulee kesätöihin Helsinkiin.

Aallossa 76 %, Oulussa 65 % ja Tampereella 63 % on työskennellyt alan töissä täysipäiväisesti kesäkuukausina. Kun otetaan huomioon juuri opintonsa aloittaneet opiskelijat, joilla ei vielä ole kertynyt työkokemusta, kertovat luvut pidemmälle opinnoissa edenneiden huomattavan suuresta työskentelyprosentista.

Olen työskennellyt arkkitehtitoimistossa
tms. opintojani vastaavissa työtehtävissä kesäkuukausina (täysipäiväisesti).

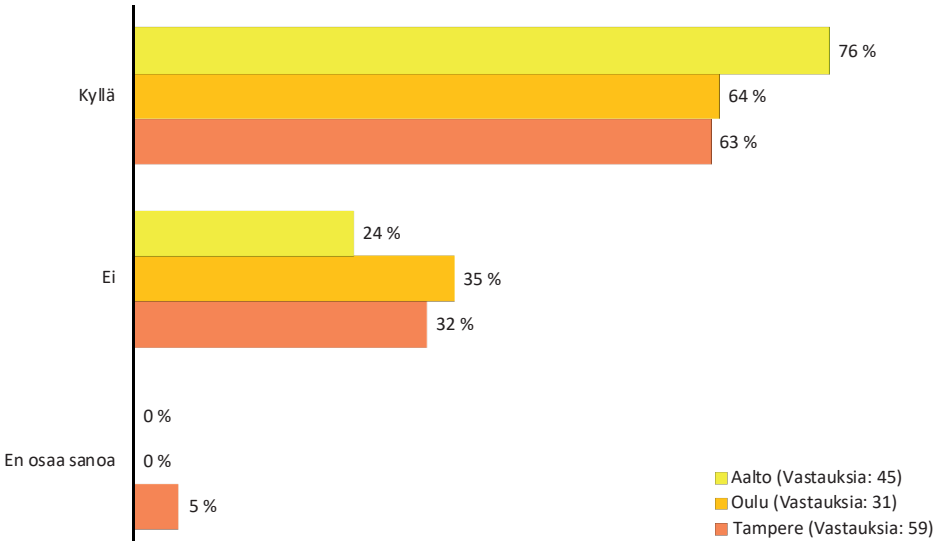

Aallossa kaikki vastanneet maisteriopiskelijat ovat työskennelleet oman alan työtehtävissä täysipäiväisesti kesäkuukausina ja kandiopiskelijoistakin lähes puolet (48 %). Tampereella 93 % maisteriopiskelijoista ja 36 % kandiopiskelijoista on ollut oman alan töissä täysipäiväisesti kesäkuukausina, ja Oulussa luvut ovat 90 % maisteriopiskelijoista sekä 18 % kandiopiskelijoista.

Niistä vastaajista, jotka eivät ole vielä olleet oman alan töissä, korostuivat ensimmäisen vuoden opiskelijat, jotka eivät ole ehtineet kerryttää riittävästi osaamista alan työtehtäviin. Myös alanvaihtajat nousivat esiin muutamissa vastauksissa – aiemmalla alalla on parempi palkka, jolloin sen alan työtehtävien tekeminen on opiskeluaikana kannattavampaa. Vain harva vastaajista sanoi, ettei olisi saanut oman alan töitä yrityksistä huolimatta.

Työtehtävät ovat laajat

Toimeentulo nousi työkokemusta merkittävämmäksi syyksi työssäkäyntiin. Avovastauksissa toivottiin, että toimeentulolle olisi voinut antaa painotetusti "enemmän ääniä", sillä se on opiskelijoiden tiukassa taloudellisessa tilanteessa niin tärkeä tekijä. Lisäksi osa mainitsi työssäkäynnin syiksi uuden oppimisen sekä uusien näkökulmien ja vastapainon saamisen opintoihin. Osa vastaajista sanoi työskennelleensä täysipäiväisesti, jotta voi pitää taukoa opinnoista ja siten parantaa omaa jaksamistaan.

Opiskelijoiden työtehtävissä korostuivat selkeästi erilaiset avustavat suunnittelutehtävät, mutta lisäksi mainittiin laajasti muita työtehtäviä. Osa opiskelijoista tekee kilpailuja ja visualisointeja tai pienoismalleja, kun taas toisten työtehtäviin kuuluu enemmän erilaisten piirustusten puhtaaksi piirtämistä tai kaavioiden laatimista. Myös eri aiheiden tutkimus mainittiin vastauksissa.

Kysymykseen siitä, mitkä asiat opiskelijoiden mielestä olisivat auttaneet työuran käynnistymisessä, mainittiin vastauksiksi tietomallinnus ja eri ohjelmistojen tunteminen sekä käytännön asiat arkkitehdin ammatinharjoittamisesta (esimerkiksi määräykset, lupapiirustukset, projektinhallinta). Myös yhteistyö muiden suunnittelualojen kanssa ja rakennushankkeiden kokonaisuuden parempi hahmottaminen voisivat vastaajien mukaan olla asioita, jotka olisi hyödyllistä oppia jo opiskeluvaiheessa.

Emma Savela
SAFAn opiskelijavastaava

Kyselyn aineisto on ladattavissa SAFAn verkkosivuilta.

Koulutammeko loppuun palaneen sukupolven?

Opiskelijakyselystä selviää, että arkkitehtiopiskelijat ovat aktiivisesti läsnä työelämässä jo opintojensa aikana. Avustaviin tehtäviin arkkitehtitoimistoissa työllistyvät opiskelijat ovatkin alalla tuttu ilmiö. Etenkin maisterivaiheessa lähes kaikki opiskelijat ovat olleet oman alan töissä.

Lisäksi kyselyssä nousee selkeästi esiin opiskelijoiden toimeentulo: monelle opiskelijalle työssäkäynti on välttämätöntä toimeentulon varmistamiseksi. Arkkitehtuurin alalla on siitä hyvä tilanne, että oman alan työtä on tarjolla, jolloin jo opiskeluaikana on mahdollista kerryttää jopa useita vuosia työkokemusta.

Kuitenkin kyselyn hyvinvointiosuudesta esiin nousseet tulokset ovat huolestuttavia. Toimeentulon varmistaminen sekä lyhentyvät opintoajat selvästi kuormittavat opiskelijoita.

Opiskelijoiden paremman hyvinvoinnin sekä lyhyempien valmistumisaikojen vuoksi on syytä pohtia, kasvattaako nykysysteemi opiskelijat kohtuuttomiin suorituspaineisiin ja ”multitaskaukseen”. Yksi kyselyn vastaaja kiteyttää opiskelijoiden nykytilanteen melko kattavasti:

”Etenkin maisterivaiheessa useimpien opiskelijoiden on myös siirryttävä jo osittain työelämään, sillä opintotuet alkavat ehtyä eikä niillä muutenkaan tule toimeen. Täysipäiväinen opiskelu ei tässä tilanteessa ole mahdollista, vaan joudutaan oravanpyörään, jossa osa päivistä käydään töissä, jatketaan töiden jälkeen kouluhommia, käydään loppuina arkipäivinä koulua ja jatketaan opiskelua ja harjoitustöiden tekemistä viikonloppuna, koska viikolla osa ajasta menee töissä. Tässä pyörityksessä kenenkään pää ei kauaa kestä.”

Ehkä arkkitehtiopiskelijoiden työskentelytilanne on ollut tämä lähes aina, mutta erona menneeseen on se, että vaatimus opintojen suorittamisesta tavoiteajassa (5 vuotta) on koventunut huomattavasti esimerkiksi 10 vuoden takaisesta. Jos tähän tilanteeseen ei herätä, vaarana on, että koulutamme burnout-sukupolven arkkitehteja, jotka valmistumisen jälkeen jäävät ehkä pitkillekin sairauslomajaksoille uupumuksen vuoksi. Lyhyet opiskeluajat toimivat rahoitusperusteena yliopistoille, mutta kumpi tuo lopulta enemmän säästöä yhteiskunnalle?

Alalla on pakko herätä siihen, että opiskelijat eivät ehdi opintojen aikana työskennellä samaan tahtiin kuin aikaisemmin ja monet asiat opitaan vasta valmistumisen jälkeen. Tärkeää olisikin kaikkien alan toimijoiden kanssa yhdessä miettiä, miten tilanne ratkaistaan. Jos opintoajat todella lyhentyvät puolella ”perinteisestä” tai totutusta – kymmenestä viiteen vuoteen –, eivät pelkät pienet viilaukset opetussuunnitelmaan riitä, vaan tarvitaan rakenteellista muutosta. Niin koulutusohjelman sisältöön ja tavoitteisiin kuin yhteiskunnallisesti opiskelijoiden toimeentuloon.

Riittävä toimeentulo yhdessä kohtuullisen työmäärän kanssa on avain opintojen suorittamiseen tavoiteajassa, opiskelijoiden hyvinvoinnista huolehtien. Toisaalta voidaan kysyä, onko arkkitehtuurin opintoja tarkoitettu puristettavaksi viiden vuoden muottiin. Missä välissä ehtii kasvaa hyväksi suunnittelijaksi ja löytää oman suunnittelijaidentiteettinsä tai oman urapolkunsa?

Emma Savela
SAFAn opiskelijavastaava

Arkkitehtiopiskelijoiden työelämäopas on päivitetty

TEK on julkaissut uudistetun arkkitehtiopiskelijan matkaoppaan työelämään. Opas on tarkoitettu ensisijaisesti opiskelijoille työmarkkinoiden perusoppaaksi, mutta sen ohjeet voivat olla hyödyllisiä myös jo työelämässä oleville arkkitehdeille. Opas auttaa opiskelijoita niin kesätöiden hakemisessa kuin siirryttäessä opiskelijaelämästä työmarkkinoille.

Matkaopas on päivitetty alkuvuonna 2020, ensimmäinen opas on julkaistu jo vuonna 2007. Oppaan ohjeet on hyvä lukea läpi ennen työsopimuksen allekirjoittamista. Tarvittaessa lisäneuvoja voi kysyä TEKistä.

Opas löytyy sivuilta **tek.fi/julkaisut**.

Olethan työttömyyskassan jäsen?

Korkeasti koulutettujen työttömyyskassa KOKOssa on varauduttu monin tavoin selvästi runsaampiin hakemusmääriin. Jos sinut lomautetaan, ilmoittaudu heti työnhakijaksi TE-toimiston verkkopalvelussa. Viikon päästä täytä ansiopäivärahahakemus KOKO-kassaan. KOKO-kassan myöntämä ansiopäiväraha on suurempi kuin Kelan myöntämä peruspäiväraha.

Harri Hietanen
1948–2019

Harri Hietanen syntyi 28.3.1948 Helsingissä, jossa hän myös menehtyi vaikeaan sairauteen 8.11.2019.

Hietasen ensimmäiset lapsuusmuistot olivat Ruskeasuolta silloisen kodin lähiympäristöstä. Kansakoulu alkoi Meilahden upouudessa koulurakennuksessa. Luokkakaverin kanssa jaettu intohimo piirtämiseen näkyi tunneilla, mihin opettaja suhtautui ymmärtäväisesti. Myös lennokkien rakentelu kiinnosti: oma isä oli toiminut ilmavoimien palveluksessa, ja poikaan tarttunut kiinnostus lentokoneisiin jatkui läpi elämän.

Intohimo piirtämiseen vei Rakennustekniikan opiston kautta Teknillisen korkeakoulun arkkitehtiosastolle. Jo opiskeluaikana Hietanen työskenteli useissa arkkitehtitoimistoissa ja oli samaan aikaan innostava isä kahdelle lapselleen. Diplomityön hän teki ollessaan Osmo Lapon toimistossa, aiheena hänellä oli Suomen merimuseo Helsingin Hylkysaaressa.

Hietanen valmistui vuonna 1980 ja jatkoi Lapon toimistossa senkin jälkeen. Hän oli mukana muun muassa IBM:n toimitalon sekä useiden koulu- ja kasarmirakennusten suunnittelussa. Kaija ja Heikki Sirenin palveluksessa ollessaan hän oli mukana esimerkiksi Graniittitalon suunnitteluryhmässä ja FOR-ARKissa työskennellessään muun muassa Forum-korttelin suunnitteluryhmässä.

Vuonna 1983 Hietanen muutti perheineen Riihimäelle. Hän toimi kaupunginarkkitehtina vuoteen 1990 saakka ja vastasi kaavoituksesta ja rakennussuunnittelusta, johon sisältyivät koulujen kaltaisten julkisten hankkeiden suunnittelu ja rakennuttaminen. Hän suunnittelutti muun muassa Riihimäen kaupunginkirjaston ja Suomen Metsästysmuseon.

Vuonna 1990 Hietanen perusti vaimonsa Liisan kanssa arkkitehtitoimisto Arkkiriihi Oy:n. Harrin johdolla suunniteltiin monipuolisia uudisrakennus-, perusparannus- ja maankäyttöhankkeita pääasiassa Riihimäelle ja lähikuntiin. Toimeksiantajina olivat kunnat, Riihimäen seurakunta, erilaiset muut yhteisöt ja yksityiset henkilöt. Hankkeita olivat esimerkiksi Riihimäen seurakunnan virastotalon, Hirvijärven leirikeskuksen ja Eteläisen ala-asteen perusparannukset ja laajennukset sekä Riihimäen vesitornin perusparannus.

Hietanen palasi Riihimäen kaupungin palvelukseen asemakaava-arkkitehdiksi vuosiksi 1998–2002. Merkittävin suunnitteluttamis- ja rakennuttamishanke oli Riihimäen uimahallin peruskorjaus.

Vuosituhannen vaihteessa Hietanen palasi Helsinkiin ja siirtyi vuonna 2002 Espoon kaupunkisuunnittelukeskukseen apulaisasemakaavapäälliköksi. Hänen vastuullaan olivat Vanhan-Espoon ja Espoon keskuksen asemakaavahankkeiden ja projektien johtaminen.

Vuosina 2006–2013 Hietanen toimi Espoon yleiskaavapäällikkönä. Hänen johdollaan valmisteltiin muun muassa Etelä-Espoon yleiskaava, joka esiteltiin valtuuston hyväksyttäväksi vuonna 2008. Perinteiset kaupunkisuunnittelun periaatteet olivat Hietaselle tärkeitä, ja hän perehtyi huolella esimerkiksi korkean rakentamisen vaatimiin uusiin ohjeistuksiin. Kaavaprosesseja kehitettiin koko ajan, ja kuntalaisten näkemyksiä otettiin entistä enemmän huomioon. Myös monet pääkaupunkiseudun yhteistyöhankkeet vaativat kauaskatseisuutta.

Tehtäviensä takia Hietanen teki useita matkoja ulkomaille ja toi esiin tietämyksensä eri kaupunkien kaupunkikulttuureista. Matkustelu oli aina kuulunut myös perheen lomien viettoon. Lapset tottuivat varhain siihen, että huvipuistojen ja museoiden lisäksi tutustuttiin kiinnostaviin arkkitehtuurikohteisiin. Yksi mieleenpainuvimmista oli Le Corbusierin Ronchampin kappeli Ranskassa.

Työtoverit muistavat Harrin elämänmyönteisenä, huumorintajuisena ja lämpimänä ihmisenä. Hän oli erinomainen esimies ja työtoveri, joka tunsi virkamiesvastuun, oli yhteistyökykyinen ja luotti alaisiinsa. Hänellä oli aina aikaa kuunnella ja antaa perusteltuja neuvoja, ja sama läsnäolo näkyi myös perhepiirissä.

Eläkkeelle jäämisen myötä intohimo historiaa ja erityisesti lähihistoriaa kohtaan kasvoi, ja nuoruudessa alkanut musiikkiinnostus näkyi kitaransoittona. Loppuun asti Harri säilytti kyvyn nauttia pienistä arkisista asioista. Hän sai pitkään rinnalla kulkeneesta koiravanhuksesta seuralaisen myös viimeiselle matkalleen.

Emmi Hietanen, Hannu Nuotio,
Marjut Huvinen ja Vuokko Rouhiainen
tytär ja pitkäaikaiset työtoverit

Jaakko Ylinen
1936–2019

Arkkitehti, tekniikan lisensiaatti Jaakko Kristian Ylinen kuoli 83-vuotiaana 20.9.2019 Helsingissä. Ylinen syntyi Helsingissä 18.5.1936. Hän pääsi ylioppilaaksi Tehtaanpuiston yhteiskoulusta vuonna 1954.

Ylinen valmistui Teknillisestä korkeakoulusta arkkitehdiksi vuonna 1962 ja tekniikan lisensiaatiksi vuonna 1968. Diplomityö *Arkkitehtuurin esittäminen elokuvalla* oli alalla poikkeuksellinen: se hyödynsi uudella tavalla havaintopsykologiaa ja semanttista taideteoriaa. Lisensiaatintyö *Arkkitehtoninen tila ja muoto* lavensi aiheen käsittelyä.

Ylinen oli yksi Suomen varhaisista filmihulluista ja toimi jo 1960-luvulla asiantuntijana muun muassa television elokuvaohjelmissa. Hän oli myös innokas arkkitehtuurin valokuvaaja ja jatkoi harrastustaan työtehtävien ohessa muun muassa suuresti ihailemissaan arabikaupungeissa.

Ylinen osallistui teekkarien elokuvakerho Montaasin perustamiseen vuonna 1957 yhdessä Risto Jarvan ja Juhani Jauhiaisen kanssa. Ylinen oli Montaasissa yhtenä tekijänä kymmenkunnassa lyhytfilmissä, joukossa hienoja luontokuvauksia ja kokeellisia filmejä. Jaakko Ylisen ja Pertti Maisalan yhteinen nuorisokuvaus *Mielo…* (1963) on yksi harvoista fiktioelokuvista Montaasin alkuaikojen filmografiassa. Ylinen oli aktiivinen myös 1950-luvun *Teekkari*-lehden kunnianhimoisessa toimituskunnassa.

Ylinen tuli osakkaaksi arkkitehtitoimistoon Mansikka-Salonen-Ylinen (myöhemmin Salonen-Ylinen) ryhmän voitettua vuonna 1962 Lohjan asemakaavakilpailun. Arkkitehtitoimisto Kaupunkisuunnittelu Oy perustettiin vuonna 1969, osakkaina olivat arkkitehdit Jaakko Salonen, Jaakko Ylinen, Arno Savela, Pentti Riihelä ja Aatos Issakainen. Toimisto oli alan keskeinen kehityspaja 1970-luvulla erityisesti kaavoitusprojekteissa. Myöhemmin toimisto suuntautui enemmän rakennussuunnitteluun ja rakennusvientitöihin.

Kaupunkisuunnittelu Oy eli ”Kaupsu” toimi laajana yhteenliittymänä vuoteen 1994 saakka. Ylinen oli yksi johtavista arkkitehdeista, myöhemmin suppeamman toimiston toimitusjohtaja. Hänen merkittäviä projektejaan olivat Helsingin metroasemat Siilitie, Herttoniemi, Kulosaari ja Puotila, vastuuarkkitehtina Jarmo Maunula, sekä laaja-alainen ja moniasiantuntijainen Iso-Huopalahti–Talin viheraluesuunnitelma Helsingin ja Espoon rajavyöhykkeelle. Tutkimustöistä voi mainita kantakaupungin jalankulkututkimuksen ja tutkimuksen Helsingin kaupungin maanalaisista tiloista.

Toimisto osallistui suomalaisten rakentajien vientiprojekteihin erityisesti Lähi-idässä ja Afrikassa, suurimpia projekteja olivat Irakin ammattikoulut sekä maatalousinstituutit. Vientitöitä suuntautui myös Iraniin, Libyaan ja Saudi-Arabiaan. Venäjän töistä voi mainita esimerkiksi hotellin Tjumeniin yhdessä Jaakko ja Unto Rantasen kanssa ja tehtaan Nižni Novgorodiin. Toimisto oli osakas suunnitteluvientiyhtiössä Finnplanco Ltd, ja Ylinen oli myös perustamassa Helsinki Consulting Groupia.

Ylinen oli kiinnostunut arkkitehtonisesta viestinnästä, ympäristön havainnoinnista ja tutkimuksesta. Hän kirjoitti artikkeleita ja luennoi erityisesti asuinympäristön ja kaupunkikuvan aiheista ja tunsi hyvin alan teoreetikkojen töitä.

Ylisellä oli poikkeuksellinen kyky suurten ja moniulotteisten asiakokonaisuuksien käsittelyyn. Hän oli arkkitehtina enemmän johtaja kuin suunnittelija, näki alaistensa vahvuudet, osasi motivoida heitä, jakoi tehtäviä ja vastuuta sekä muodosti toimivia työtiimejä. Yhteistyökumppanit löytyivät aina tarvittaessa.

Ylinen luennoi ja opetti TKK:n arkkitehtiosastolla vuosina 1964–1977 assistenttina ja erikoisopettajana. Hän toimi myös luottamustehtävissä rakennustaidetoimikunnassa ja Rakennustietosäätiössä. Hän oli loistava keskustelija. Hänen lukeneisuutensa, analyyttisyytensä ja älykäs huumorinsa häikäisivät.

Jaakko Ylisen puoliso, ekonomi Maija Ylinen toimi Kaupunkisuunnittelu Oy:n toimistopäällikkönä. Tärkeä paikka oli kesähuvila Suomusjärvellä, missä viime vuosina heidän ilonaan usein vieraili pojantytär.

Barbro Holmberg, Pirjo Kantola, Pekka Lahti, Pertti Maisala, Jarmo Maunula, Kari Nissinen, Auli Puhakka-Autio, Ilkka Valkama (lisäksi haastateltuna Jaakko Salonen)
Jaakko Ylisen työtovereita ja kollegoita

Mona Hedman
1929–2019

Arkitekt Mona Hedman avled strax före julen 2019. Hon var född i Helsingfors och uppvuxen i Brändö Villastad där hon sedan kom att bo i närmare 70 år med smärre avbrott. Mona blev student från Brändö Svenska Samskola 1946 och kom in med goda poäng på Tekniska Högskolans avdelning för arkitektur redan samma höst, som yngsta elev på sin årskurs.

Studierna och studentlivet var intensiva i efterkrigs-Finland. Mona varvade dessutom de första årens studier med byggnadspraktik i Sverige, där hon redan hade varit flera gånger som krigsbarn, och senare arkitektpraktik i Trondheim i Norge. År 1949 blev hon anställd av arkitekt Kurt Simberg som strax innan vunnit tävlingen om Svenska Handelshögskolan i Helsingfors. På byrån jobbade redan bl.a. hennes blivande man, ark. stud. Lars Hedman. På Simbergs byrå var stämningen god, t.o.m. så god att flera äktenskap ingicks mellan de unga anställda. Den här uppkomna arbetsgemenskapen bildade sedan framöver en starkt sammanhållen livslång vänkrets.

Återuppbyggnaden av Finland gjorde att t.o.m. mycket unga arkitekter fick ansvar för stora projekt. Så också Mona, då även studerandena på byrån fick agera det man numera kallar huvudplanerare för en betydande del av byråns uppdrag när de största projekten främst upptog ledningens uppmärksamhet.

Mona och Lasse gifte sig år 1952 och år 1956 blev Lasse anställd som stadsarkitekt i Jakobstad dit Mona också flyttade och ansvarade för drivandet av deras gemensamma arkitektbyrå. Tillsammans deltog de vid sidan om det dagliga arbetet i många arkitekturtävlingar och kom under en tioårsperiod att få ett tiotal pris och hedersomnämnanden.

Tillströmningen av uppdrag i slutet av 1950-talet var sådan att när byrån fått jobbet att rita det nya kretssjukhuset i Jakobstad såg sig Mona och Lasse, nu med familj utökad med två söner, tvingade att flytta verksamheten till Helsingfors där man eventuellt kunde få skolad personal. Arbetet fortsatte med högt tempo och byrån hade som mest ett tiotal anställda. Sommartid varvades arbetet med segling i skärgården, ett gemensamt intresse, som Mona redan hunnit inleda med sina krigsbarnssyskon i Sverige, även dessa sedan vänner för livet.

Förutom de större projekten kom Mona också att rita ett flertal villor och också stadsplaner, bl.a. till Karis köping till vilken även en generalplan uppgjordes i början av 1970-talet. I slutet av 1960-talet fick byrån uppdraget att rita Belgiska Ambassaden i Helsingfors i samarbete med den belgiska arkitekten Roger Bastin. Arbetet sköttes av Mona, delvis på franska, då Lasse redan 1966 på nytt blivit tjänsteman, först som regionplanerare, och senare som stadsplanechef i Helsingfors.

Under 1970- och 1980-talen drev Mona byrån med varierande personalstyrka och projekt och hon fortsatte sin arkitektpraktik hela 1990-talet, med något längre sommaravbrott för segling, efter Lasses pensionering. Mona som genom åren skött navigerandet med precision hade vid det här laget utökat sin kompetens med en högsjöskepparexamen och bl.a. Lofoten och Shetlandsöarna besöktes sjövägen.

Mona kom ännu under tidigt 2000-tal att assistera sonen Anders planeringsuppdrag bl.a. med genomtänkta arbetsritningsskisser som sedan vid behov ritades in på dator. Sin arkitektkarriär avslutade hon med att rita ett litet lusthus på Brändö varefter hon ännu en tid fungerade som disponent för det nästan 100 år gamla våningshus av trä där hon bott i över 40 år.

Utmärkande för Monas verksamhet som arkitekt var ett utpräglat kvalitetstänkande där planeringen var färdig först när alla konsulters ritningar säkert stämde helt överens och färgerna och även ofta den lösa inredningen med textilier var bestämda, omsorgsfullt och träffsäkert. Byggnadsarbetena övervakades i samma anda.

Ibland yttrade hon sig om jobbet, fastän det kunde vara både knepigt och stressigt, med den avslutande meningen: ”Det är ändå roligt hela tiden!”

Anders Hedman

Kattava selvitys rakennussuunnittelun työvoimatarpeesta on välttämätön

Turun ammattikorkeakoulu esittää uuden rakennusarkkitehti AMK -koulutusvastuun myöntämistä. Suomen Arkkitehtiliitto SAFAn kantana on, että ennen rakennussuunnittelun koulutuspaikkojen lisäystä tai uusien koulutusvastuiden myöntämistä ministeriön tulee tehdä kattava selvitys rakennussuunnittelun työvoimatarpeesta. Selvityksessä pitää huomioida niin nykyisen ammattikorkeakoulutuksen kuin yliopistokoulutuksen tuottamat osaajat.

Turun ammattikorkeakoulun esittämä 40 uuden aloituspaikan lisääminen AMK-tasolle uuden koulutusvastuun myötä nostaisi sisäänottoa vuotuisesti 25 %. Lisäys olisi merkittävä tilanteessa, jossa AMK-tason koulutusohjelmista on valmistunut vasta kaksi vuosikurssillista rakennusarkkitehteja. Rakennusarkkitehtien tosiasiallisesta vaikutuksesta alan työllisyyteen ei voida vielä tämän kokemuksen perusteella vetää kovin pitkälle meneviä johtopäätöksiä.

SAFA toteaa myös, että rakennussuunnittelijoiden tarve koskee erityisesti poikkeuksellisen vaativia tehtäviä niin yksityisellä kuin kuntasektorilla. Kuntasektorilla on virkoja jäänyt täyttämättä, sillä tehtäviin ovat olleet kelpoisia vain yliopistotutkinnon suorittaneet arkkitehdit.

Uusien koulutusvastuiden myöntämisen perusteiden tulee olla aina kestäviä ja kansallisia.

Lausunto kokonaisuudessaan: www.safa.fi

Open House Helsinki

Open House Helsinki siirtyy syksyyn

Uudet päivät 4.–6.9.2020

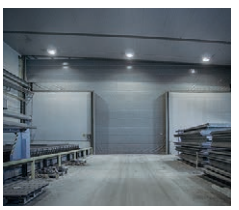

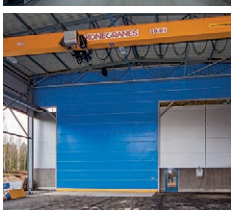

Siltanosturiovet

Champion Door -siltanosturiovet ovat lähes huoltovapaita ja ne kestävät pölyä, kylmyyttä ja kuumuutta. Saat ne aina omien tarpeidesi mukaan tehtynä. Tutustu! **championdoor.com**

CHAMPIONDOOR®

Hopeatie 2 | 85500 Nivala | Puh. 08 445 8800 | info@championdoor.com | championdoor.com

Kaupunkiympäristö ja sesonkiasuminen saarilla

Millaiseksi asuminen ja vapaa-aika muuttuu, kun maa loppuu kesken? Missä lenkkeilemme, tapaamme, työskentelemme – mihin hautaamme, viemme jätteet, rakennamme taloja ja infrastruktuuria, kun meri tulee vastaan?

Hannoverin Leibniz-yliopistossa laatimani maisemaarkkitehtuurin väitöskirja *Dynamic Urban Islands* tutkii kaupunkiympäristön ja ilmastonmuutokseen sopeutumisen suunnittelua kolmella saarella, joissa tilaa on vähemmän kuin esimerkiksi Suomen saaristossa. Soveltavassa tutkimuksessa kehitin suunnittelustrategioita, jotka hyödyntävät vuodenaikoja ja kausittaisia ilmiöitä. Se tuotti uutta tietoa resilienssin eli muutoskestävyyden suunnitteluun.

Saarilla ekologian ja kaupungistumisen prosessit kytkeytyvät toisiinsa erityisen tiiviisti. Ihmisten ja muiden eliöiden elinympäristöt sovittautuvat rajalliseen maapinta-alaan, pitkälle rantaviivalle, tiiviiseen naapuruuteen sekä eristykseen tai yhteyksiin. Globaalien ja paikallisten ilmiöiden vuorovaikutukset kiihtyvät myös ennen vaikeasti saavutettavilla alueilla. Erityisesti turismin ja lentoliikenteen kasvu on tuonut paratiisihaaveet ja muovikatastrofit Facebookin arkeen.

Hurrikaanien ja merenpinnan nousun koettelemat Karibian ja Tyynen valtameren saarivaltiot ovat ilmastonmuutoksen ikoneja, mutta mittavia ympäristömuutoksia tapahtuu myös vähemmän huomiota herättävillä alueilla esimerkiksi Välimerellä ja Pohjanmerellä. Saariympäristössä muutokset korostuvat, koska syrjäseutuja ei ole – tai sitä on koko saari itsessään. Maankäytön paineiden ja elinvoimaisen luonnonympäristön ristiriidat ovat hankalasti ratkaistavissa.

Tutkimillani Syltin, Maltan ja Itaparican saarilla matkailu on keskeinen muutosvoima. Maltalla ja Itaparicalla massaturismi ja loma-asuminen synnyttävät rannikoille kokonaisia kaupunginosia. Syltin miljoonahuvilat ja lomaosakkeet myydään varakkaille, pellot muuttuvat golfkentiksi ja paikalliset muuttavat mantereelle.

Turismi on riippuvaista saarten houkuttelevasta luonnonympäristöstä – erityisesti rannikolla. Rannikon ekosysteemit ovat puolestaan linkittyneitä saarten sisäosiin. Rakentamisen myötä luonnonympäristöjen häviäminen ja sirpaloituminen rokottaa lajiston monimuotoisuutta, joka monilla saarilla on maailman mittakaavassa ainutlaatuinen. Veden kierron muutokset aiheuttavat juomavesipulaa ja tulvia. Maankäytöstä ja -omistuksesta riippuen julkisille viheralueille ja kunnallistekniikalle on vaikea löytää tilaa.

Tutkimuksen lähtökohtana oli ajatus siitä, että saarilla kaupunkiympäristön suunnitteluun tarvitaan strategioita, jotka huomioivat saarten erityispiirteet. Yksi tällainen ainutkertaisuus on kausittaisuus, sesongit.

Sesonkiasuminen – hotellirivistöistä omakotitaloihin ja salaa remontoituihin venemajoihin – keskittyy rannikoille. Tutkimus kolmella saarella osoittaa, että maan ja meren vaihettumisvyöhykkeeseen keskittyvät myös lukuisat muut kausittaiset ilmiöt lintujen muutosta kalastukseen, myrskyihin ja kulttuuritapahtumiin. Kartoittamisen lisäksi käytin tutkimustyökaluna ideasuunnitelmia. Etsin ratkaisumalleja, joissa ilmiöiden konflikteja voidaan ehkäistä tai synergioita hyödyntää. Suunnitelmat painottuvat monikäyttöisen sinivihreän infrastruktuuriin luomiseen sekä ympäristön ja elinkeinojen monipuolistamiseen.

Ehdotetuilla strategioilla ja konkreettisilla toimenpiteillä voidaan esimerkiksi ehkäistä tulvimista asuinalueilla samalla, kun turvataan linnuille tärkeitä kosteikkoja, tuetaan maataloutta ja luodaan uusia ulkoilureittejä. Luonnonresurssien vaalimista voidaan kehittää käsi kädessä eri kausi-ilmiöihin perustuvan toimeentulon kanssa. Sesonkien tarkastelu toi esiin ilmiöitä ja yhteyksiä, jotka tavallisessa suunnitteluprosessissa voisivat jäädä huomiotta – kuten rapujen urbaanit elinympäristöt ja lisääntymisen syklit.

Saarilla kärjistyvät tilalliset haasteet ovat tyypillisiä kasvaville kaupungeille. Siksi saariesimerkit voivatkin tuottaa kehityskelpoisia ideoita myös mantereelle. Matkailu on maailmanlaajuisesti kasvussa, ja uusia ratkaisuja tarvitaan turismista syntyvien ongelmien ehkäisemiseksi. Kaupunkisuunnittelun ja arkkitehtuurin näkökulmasta kiin-

> Saariympäristössä muutokset korostuvat, koska syrjäseutuja ei ole – tai sitä on koko saari itsessään.

nostava jatkotutkimuksen aihe voisi olla loma-asumisen ja tilapäisen rakentamisen kestävät muodot.

Suomen saariston rakentuminen täyteen ei liene realistinen huoli, mutta vuodenaikojen vaihtelevat olosuhteet ovat asukkaille ja kunnille taloudellisesti, ympäristöllisesti sekä sosiaalisesti haastavia. Tutkimuksessa kehittämääni suunnittelumenetelmää olisi mielenkiintoista soveltaa muutoskestävyyden kasvattamiseen Suomen runsaslukuisissa rannikkokaupungeissa sekä saaristossa.

Vilja Larjosto
maisema-arkkitehti

Tutkimuksen rahoitti Suomen Kulttuurirahasto.

Itaparican, Maltan ja Syltin saaret.

KUVAT: VILJA LARJOSTO

PALVELUHAKEMISTO

TERÄSPORTAAT JA LASIKAITEET

AKUSTIIKKAPALVELUT

silence for sale

www.akustiikkapalvelut.fi

PYÖRILLE OMA SÄILYTYSTELINE

BUDJETTIHINNAT JA KUSTANNUSARVIOT

BETONIKIVET

Ilmoita palveluhakemistossa

Lisätietoa:
www.safa.fi | mediatiedot

ARKKITEHDIT VON BOEHM - RENELL OY
www.arkboehm.fi

Lisää työpaikkoja
SAFAn verkkosivuilla
www.safa.fi

Pienoismallitoimisto HELIÖVAARA
www.jaakkoheliovaara.fi
050 4337 499
CNC-työstöt, 3D-tulostus

TILITOIMISTO A-PALVELU OY
Korkeavuorenkatu 43 D, 00130 HELSINKI
puh. +358 10 336 6030
tilitoimisto@apalvelu.fi

Oulu etsii osaajia

Oulun kaupungin yhdyskunta- ja ympäristöpalveluiden tavoitteena on ympäristöystävällinen, viihtyisä ja toimiva Oulu. Työyhteisömme on innovatiivinen, yhteistyöhakuinen, kansallisesti ja kansainvälisesti verkostoitunut. Maankäytön suunnittelustamme vastaa 40 työntekijän kaavoitusyksikkö, jossa vireillä on useita yleis- ja asemakaavahankkeita.

Haemme nyt kaupunkisuunnittelu- ja kaavoitustiiminvetäjien tehtäviin kahta

asemakaava-arkkitehtia

Tehtävään kuuluu asemakaavahankkeiden valmistelua, monipuolisia maankäytön asiantuntijatehtäviä ja kaavoituksen toiminnan kehitystyötä. Asemakaava-arkkitehti toimii oman kaavatiiminsä esimiehenä vastaten tehtävien koordinoinnista ja resurssoinnista.

Kelpoisuusehtona on yliopistossa tai teknillisessä korkeakoulussa suoritettu arkkitehdin tutkinto. Lisäksi edellytämme kokemusta maankäytön suunnittelun tehtävistä sekä hyviä esimiesvalmiuksia ja vuorovaikutustaitoja.

Tule osaksi osaavaa ja mukavaa työyhteisöämme kehittämään Oulun kaupunkikuvaa, viihtyisyyttä ja toimivuutta.

Lisätietoja antaa asemakaavapäällikkö Kari Nykänen, p. 040 663 7760.

Työpaikkailmoitus on kokonaisuudessaan luettavissa www.ouka.fi/tyopaikat

OULU | Yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut *www.ouka.fi*

au arkkitehtiuutiset

Ilmestyminen: 12 numeroa vuodessa
Vuodesta 1947 | ISSN 0044-8915
Aikakauslehtien liiton jäsen
SAFAn, ATL:n ja SUM:n
uutis- ja tiedotuslehti
Paino: Grano Oy 2020

Julkaisija:
Suomen Arkkitehtiliitto –
Finlands Arkitektförbund ry SAFA
Malminkatu 30, 00100 Helsinki
puh. 09 584 448, fax 09 5844 4222
au@safa.fi, au.safa.fi, @au_uutiset

Toimitus:
Paula Huotelin, päätoimittaja (oto.)
paula.huotelin@safa.fi, 040 556 2827
Anne Haatainen, toimitussihteeri, ulkoasu
au@safa.fi, 040 169 2213
Riina Behl, avustaja
Päivi Virtanen, toimittaja

Lehtitilaukset ja osoitteenmuutokset:
Tilaajat: julkaisut@safa.fi
Jäsenet: jasenasiat@safa.fi

Ilmoitusmyynti:
Maria Ahoranta, 044 243 3519
Timo Lepistö, 044 534 9878
etunimi.sukunimi@saarsalo.fi

Aineiston sisäänjättö ja ilmestyminen:

Nro	*Ilmoitusaineisto	Ilmestyy
5|2020	4.5.	22.5.
6–7|2020	1.6.	18.6.
8|2020	10.8.	27.8.
9|2020	7.9.	24.9.
10|2020	5.10.	22.10.
11|2020	2.11.	19.11.
12|2020	30.11.	17.2.

*(Ilmoitusvaraukset viikkoa ennen)

HUOM!
Kirjoitusten aikataulu sovittava
toimitussihteerin kanssa.

Arkkitehti-lehden päätoimittaja

Arkkitehti on Suomen johtava arkkitehtuurilehti, jota Suomen Arkkitehtiliitto on julkaissut vuodesta 1903 lähtien. Lehti ilmestyy kuutena painettuna numerona vuodessa, ja sisältöä julkaistaan myös verkkosivuilla.

Haemme *Arkkitehti*-lehdelle näkemyksellistä uudistajaa, joka tuntee rakennustaidetta ja kaupunki- ja maisemasuunnittelua, seuraa tiiviisti alan ilmiöitä ja on kokenut kirjoittaja. Tehtävänä on toimittaa ja julkaista journalistisesti ja visuaalisesti laadukkaita, kiinnostusta herättäviä arkkitehtuurin alan sisältöjä niin painetussa kuin digitaalisessakin muodossa.

Edellytämme arkkitehdin tutkintoa, kielitaitoa ja hyviä vuorovaikutustaitoja, alan kehityksen ja kulttuurivirtausten tuntemusta sekä organisointikykyä. Hakijalta odotetaan monipuolisia kotimaisia ja kansainvälisiä verkostoja.

Päätoimittajan tehtävä on kokopäivätoiminen, ellei toisin sovita. Päätoimittaja aloittaa työnsä vuoden 2021 alussa. Tehtävään sisältyy vuoden 2021 lehtien sisältöjen alustavaa suunnittelua jo tämän vuoden puolella.

Kirjalliset hakemukset ansio- ja julkaisuluetteloineen sekä palkkatoivomuksineen on toimitettava **5.5.2020** mennessä osoitteella: puheenjohtaja Henna Helander, Suomen Arkkitehtiliitto, Malminkatu 30, 00100 Helsinki.

Suomen Arkkitehtiliitto SAFA
Hallitus

Tiedustelut:
SAFAn puheenjohtaja Henna Helander
puh. 040 754 0932

ark

Arkkitehtiliiton
jäsenetuna arjen
vakuutukset jopa -20 %
Pohjola Vakuutukselta saat esimerkiksi
kaskon vuodeksi etuhintaan ja alennuksia
lukuisista kodin ja perheen vakuutuksista.
Tutustu etuihin ja pyydä tarjous osoitteessa:
www.op.fi/arkkitehtiliitto
Pohjola Vakuutus
Vakuutukset myöntää Pohjola Vakuutus

Ecophon Solo™ Textile

inspiroidu tekstiilin pehmeydestä

Showroom Schaffenburg , Kuva: Helder[e] Fotografie

Ecophon Solo™ tuoteperhe kasvaa

Perinteinen 40 mm paksu neliön muotoinen Solo-levymme saa päälleen ylellisen tekstiilipinnan. Tekstiilin pehmeä pinta ja seitsemän kaunista värivaihtoehtoa antavat mahdollisuuden luoda näyttäviä ja trendikkäitä akustiikkaratkaisuja.

Solo Textile -levyn erinomaiset akustiikkaominaisuudet on hyvä esimerkki siitä kuinka design ja toiminnallisuus voivat yhdessä luoda ylellisen ilmapiirin, joka miellyttää silmää, korvaa ja mieltä.

Tutustu Solo Textile -ratkaisuun nettisivuillamme osoitteessa ecophon.fi.

Ecophon®
SAINT-GOBAIN
A SOUND EFFECT ON PEOPLE